

“ALO, BEN DENİZ”

LGBTİ+ Danışma Hattı
Deneyimleri

S P O D

“ALO, BEN DENİZ”

LGBTİ+ Danışma Hattı
Deneyimleri

“ALO, BEN DENİZ” LGBTİ+ Danışma Hattı Deneyimleri

Ekim 2021

Yayımlayan

Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve
Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği

İletişim

 0212 292 48 02

 info@spod.org.tr

 www.spod.org.tr

   @spodlgbti

B | S | T The Black Sea Trust
for Regional Cooperation
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Bu yayın, The Black Sea Trust for Regional Cooperation desteğiyle hazırlanmıştır.
Burada yer alan görüşler, The Black Sea Trust ve ortaklarının görüşlerini yansıtmayabilir.

Proje Yöneticisi
Cem Öztürk

Hazırlayanlar
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüleri

Katkı Sunanlar
Yeşim
Necib Varan
Zeynep Kayacan
Can Eren
Oğuzhan Latif Nuh
Fulden Arısan

Tasarım ve Uygulama
Haktan Aksu
Merve Okçu

Çizimler
Bartu Akyürek

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

- 7** Bir ekran destek sistemi olarak
LGBTİ+ Danışma Hattı
Cem Öztürk

BÖLÜM 1: TARİHE TANIKLIK

- 15** **Başlangıç: Lambdaistanbul**
Yeşim
- 19** **Kuruluş: SPoD**
Necib Varan
- 24** **Seninle varım lubunya, yeter ki
sesini duyayım**
Zeynep Kayacan
- 28** **Heybemdekiler: Danışma Hattı'ndan
Yaşam Hattı'na**
Can Eren
- 32** **İyi ki onlardan değilsin**
Oğuzhan Latif Nuh

BÖLÜM 2: GÖNÜLLÜ DENEYİMLERİ

- 37** Mücadelenin Deniz hali
- 41** Destek olayım derken...
- 44** Mücadelemiz sadece şekil değiştirir
- 48** Ben, Deniz ve biz
- 52** Bir adım daha yakın
- 56** Benim de anlatacaklarım var
- 60** Dayanışma güçlendirir
- 63** Çalışkan arılar gibi
- 66** İzdüşümler
- 70** Benim küçük devrimim
- 72** Kendi bilgimizi üretmek
- 76** Deniz olmayı ben seçtim
- 78** 'Dayanışma' hattı

MAKALE

- 83** Tünelin ucundaki kulak: SPoD
LGBTİ+ Danışma Hattı Denizlerinden
bir etik dinleme heterofonisi
Fulden Arısan

SUNUŞ

**Bir akran destek
sistemi olarak
LGBTİ+ Danışma Hattı**

Türkiye'de LGBTİ+ kısaltması lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve/veya interseks kişiler için kolektif bir terim olarak kullanılmaktadır. Kısaltmayı oluşturan harflerden her biri, gerçek hayatlar yaşayan bir dizi farklı insandan oluşan ve bazen örtüşen ayrı birer gruptur. Sondaki artıysa geçmişleri, deneyimleri ve ihtiyaçları tanımlamanın diğer birçok yolunu içermeyi amaçlamaktadır.

Birçok LGBTİ+ Türkiyelinin mutlu ve sağlıklı olmasına rağmen bu popülasyon, ülke nüfusunun geri kalanından daha kötü ruh sağlığı sonuçları ve daha yüksek intihar davranışı riski taşıyanlar arasında orantısız bir şekilde temsil edilmektedir.

LGBTİ+'ların ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek faktörler arasında yaşayabilecekleri damgalanma, ayrımcılık, istismar, şiddet ve dışlanma deneyimleri ve bunlara dair korku ve beklentiler sayılabilir. Genellikle 'azınlık stresi' olarak tanımlanan bu tür deneyimler, özellikle depresyon ve anksiyete gibi ruh sağlığı sorunlarına karşı savunmasızlığın artmasına ve daha yüksek intihar düşüncesi ve davranışları riskine neden olabilir.

Aidiyet duygusu, ruh sağlığı ve esenliği açısından çok önemlidir. Pek çok azınlık grubu, kimliklerini aileleriyle paylaşıp bu yapı içerisinde destek arayabilirken LGBTİ+'lar için çoğu zaman durum böyle değildir ve bu nedenle kendilerini ait hissetmiyor olabilirler.

“

Aidiyet duygusu, ruh sağlığı ve esenliği açısından çok önemlidir.

”

Akran desteği, LGBTİ+'ların kimliklerine dair yalnız hissettiklerinde yaşadıkları sosyal izolasyonu azaltmalarına yardımcı olabilir. Akran desteği, bireylerin kişisel sorunlarını aileleri veya sağlık profesyonellerinden ziyade akranlarıyla tartışma olasılıklarının daha yüksek olduğu, akranların genellikle daha güvenilir bulunduğu ve yargılayıcı davranmadığı düşünüldüğünden sağlığın teşviki ve geliştirilmesi stratejisi olarak giderek daha fazla kullanılmaktadır.

Akran temelli çalışmalar, ana akım sağlık ve destek hizmetlerine erişimde zorluklarla karşılaşabilecek, ulaşılması zor kesimlerle bağlantı kurmak için etkili bir yöntem olabilir. Akran temelli yaklaşımlarda hem destek sağlayanlar hem de desteğe erişenler yapılan çalışmadan fayda sağlayabilir. Eğitimli akran danışmanlar genellikle kendi bilgi ve becerilerini akran danışmanlarla paylaşmaktan kaynaklanan bir güçlenme duygusu hissederler. Diğer yandan, akran destek sistemine erişen kişiler, genellikle kendi refahları için sorumluluk alma konusunda yetkilendirilmiş hissederler.

SPoD bünyesindeki bir LGBTİ+ akran desteği girişimi olan LGBTİ+ Danışma Hattı'nın yürüttüğü bir grup çalışmada gönüllüler, gruplarının en önemli sonucunun artan sosyal bağlılık ve aidiyet duygusu olduğunu bildirdi. Duygusal ve pratik destek sağlamada yaşanmış deneyimin değerini belirttiler ve gönüllüler tarafından sağlanan bu desteğin kendilerini motive ettiğini ifade ettiler.

Çoğu akran desteği girişiminin tipik olarak önleyici stratejiler olduğunu ve sosyal destek sağlamayı amaçladığını bilmek önemlidir. LGBTİ+ Danışma Hattı ve Mesafesiz Sohbetler programları, SPoD'un hukuki, psikolojik ve sosyal danışmanlıktan oluşan destek sistemini akran danışmanlığıyla pekiştirmekte ve bütünleştirmektedir. Bir paylaşım ve aktarım grubu olan Mesafesiz Sohbetler'den farklı olarak LGBTİ+ Danışma Hattı, birebir destek sunmakta ve kurum içi ve kurum dışındaki ilgili profesyonel hizmetlere yönlendirmede bulunmaktadır.

Akran danışmanlardan genellikle iletişimde yetenekli olmaları, etkin dinleme becerisine sahip olmaları ve danışanın sorunlarını tartışırken problem çözme yaklaşımını kullanmaları beklenir. Bir akran destek programında yer almak, akran danışmanların yalnızca bir dizi beceri sergilemelerini gerektirmez, ancak danışanlarla etkileşime girerken çeşitli durumlarla karşılaştıklarında beceri tabanlarını artıracaktır. Yeni akran danışmanların kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olmak için aşamalı bir hazırlık modeli kullanmak geri bildirim için bolca fırsat tanır ve akran danışmanlar arasında tutarlılık yaratır.

Akran desteği girişimlerinde ortaya çıkabilecek bir dizi ortak sorun vardır ve bunları kişi merkezli bir yaklaşımı vurgulayan etik bir şekilde ele almak hayati önem taşır. Akran destek programlarındaki temel etik konulardan bazıları, sınırları yönetmek ve sürdürmek, gizliliğin ve sınırların anlaşılmasını sağlamak ve akran desteği rollerindeki bireyleri, destekledikleri akranları ve bağlı oldukları örgütü koruyan bir bakım görevi politikasını uygulamayı içerir.

Süpervizyon, akran danışmanlara düzenli destek, bilgi ve geri bildirim sağlama sürecidir. Hesap verebilirliğin, verimliliğin, destek duygusunun ve profesyonel becerilerin geliştirilmesini amaçlar. Aynı zamanda, izolasyon ve rol belirsizliği duygularının azalmasıyla da ilişkilidir ve daha düşük gönüllü tükenmişliğiyle sonuçlanır.

Süpervizyon tipik olarak, bir akran danışmanın akran desteği çalışmaları ve herhangi bir gelişim alanında nasıl hissettiği hakkında tartışmaları içerir. Gönüllüler tarafından yürütülen bir akran destek hizmetinde, sık sık formel süpervizyon oturumları yapmak pratik olmayabilir. Bu tür konuları grup bilgilendirme oturumlarının bir parçası olarak periyodik olarak veya daha acil durumlarda gerektiği gibi bireysel olarak ele almaya karar verilebilir. Akran danışmanlara düzenli olarak süpervizyon vermek için zaman ayırmak zor görünse de bu zaman yatırımı daha sonra zamandan tasarruf edilmesini sağlayabilir.

LGBTİ+ Danışma Hattı, bu nedenle SPoD bünyesindeki bir süpervizör eşliğinde aylık grup süpervizyonları düzenlemekte, ihtiyaç duyan gönüllülere birebir süpervizyon imkanı sunmaktadır. Buna ek olarak LGBTİ+ Danışma Hattı ekibi, aylık koordinasyon toplantılarında da bir araya gelerek kendi gündemlerini tartışmaktadır. Bu toplantılarda öne çıkan konu ve temalar etrafında ayrıca kapasite geliştirme atölyeleri uygulanmaktadır. Gönüllüler ayrıca zaman zaman özbakım atölyeleriyle de desteklenmektedir.

LGBTİ+ Danışma Hattı, nihayetinde akran danışmanlığından yararlanmak isteyen LGBTİ+'ların başvurabilecekleri bir güvenli alan sunmayı amaçlar. Güvenli bir alan sağlandığından emin olmak için göz önünde bulundurulması gereken birkaç husus vardır.

Öncelikle, kişilerin program ortamında kendilerini güvende hissetmeleri gerekir. Kişisel verileri açıklama zorunluluğu yoktur ancak paylaşıldığı durumlarda akran danışmanlar gizlilik yönergelerinin farkındadır. Sınırlar yönergeleri mevcuttur ve gönüllüler tarafından uygulanır. Bununla birlikte, ortamın herkes için olumlu ve güvenli kalmasını sağlamak için izleme çalışması yapılır. Akran destekçilerin danışanlara özen gösterme görevi vardır. Ancak etik uygulama gereği gönüllüler uzman yardımı, desteği, tavsiyesi veya danışmanlığı sağlamazlar. Diğer yandan, davranış yönetimi önemlidir; beklentiler iletilir ve pekiştirilir. Ayrıca, programın çerçevesi belirlenir, uygulanır ve gönüllülerce benimsenir.

“

LGBTİ+ Danışma Hattı, nihayetinde akran danışmanlığından yararlanmak isteyen LGBTİ+’ların başvurabilecekleri bir güvenli alan sunmayı amaçlar.

”

Yukarıda sayılanlar etik kodlarımızın temelini oluşturmaktadır. LGBTİ+ Danışma Hattı’nın doğası gereği gönüllü akran danışmanların görevlerine ilişkin tam bir gizlilik içinde olması beklenmektedir. Bu gizlilik, danışanlardan başlayıp gönüllülerin kendi kimliklerini içerecek bir düzlemde ele alınır. Tüm gönüllülerin ortak Deniz ismini kullanmaları kolektif bir LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllüsü kimliği oluşturarak hizmet sürdürülebilirliğini sağlamak için gereklidir. Deniz ismi güvenlik ve tutarlılığı korumak açısından bir konfor alanı sağlasa da zaman zaman kısıtlayıcı olabilir. Zira gönüllüleri belirli bir görünmezliğe büründürmektedir.

Neden böyle bir yayın?

Bu yayınlara, ilkelerimiz çerçevesinde size bizi, yani Deniz'i, bir adım daha yakından tanıtmayı amaçlıyoruz. Çünkü isimleri aynı olsa da aslında Denizlerin deneyimleri biricik, çeşitli ve duyulmayı hak ediyor, tıpkı özenle eşlik ettikleri ve özveriyle destek verdikleri akran danışmanlar gibi.

SPoD, hizmet modellerini yaygınlaştırmayı bir stratejik hedef olarak görmektedir. Bu nedenle LGBTİ+ Danışma Hattı'nda biriktirdiği deneyimleri paydaşlarıyla paylaşmaya açıktır. Bu kapsamdaki yeni bir girişim olarak, beşinci yaşına girerken LGBTİ+ Danışma Hattı deneyimlerimizi bu yayında derlemeyi, yayımlamayı ve görünür kılmayı hedefliyoruz.

Bu yayınlara ayrıca LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllülük yapmayı düşünen potansiyel akran danışmanlara da ulaşmak istiyoruz. Psikososyal destek alanında gönüllülük yapmak gerçekten özgün bir deneyim olmasının yanında kesinlikle aktivizmin farklı bir yöntemini içeriyor: topluluk güçlendirme yaklaşımını. İlgi duyan herkesi her yıl açtığımız gönüllü eğitimlerine başvurularını konusunda teşvik ederiz.

Yayının ilk bölümünde Lambdaistanbul'dan SPoD'a doğru LGBTİ+ Danışma Hattı'nın tarihine tanıklık edip bu süreçte emek veren kişilerden bazılarının aktarımlarını dinleyeceksiniz. İkinci bölümde, LGBTİ+ Danışma Hattı'na LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin gözünden bakarak buradaki bireysel ve kolektif serüvenlerine eşlik edeceksiniz. Son bölümdeyse Denizlerin etik dinleme deneyimlerine dair yayımlanmış bir çalışmayı okuyacaksınız.

Bu yayının ortaya çıkmasını sağlayan, anonimlik nedeniyle isimlerini tek tek anamadığım editoryal ekibime, LGBTİ+ Danışma Hattı ekibine, LGBTİ+ Danışma Hattı'ndan yolu geçmiş gönüllülere, hayatlarının bir döneminde akran desteği sağlayan tüm LGBTİ+'lara ve bu hizmetleri sürdüren SPoD dahil tüm LGBTİ+ örgütlerine teşekkürlerimi sunarım. Bu yayın, LGBTİ+ hareketinin ve aktivistlerinin yıllara yayılan emeklerinin kolektif ürünüdür.

Ve elbette özel bir teşekkür de tasarım ve çizimleriyle bu yayına kattıkları enerji sayesinde okumayı eğlenceli bir macera haline getiren sevgili Haktan, Merve ve Bartu'ya...

Son olarak, bu yayını okuyacak tüm LGBTİ+'lara şunu hatırlatmak isterim: Her zaman söylediğimiz gibi, yanlış da değiliz, yalnız da. İhtiyaç duyduğunuzda LGBTİ+ Danışma Hattı burada.

Keyifli okumalar!

Cem Öztürk

SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı Koordinatörü

BÖLÜM 1

TARİHE TANIKLIK

Başlangıç: Lambdaistanbul

26 Temmuz 2004'te ilk heyecanımızı, "Alo, Lambdaistanbul Danışma Hattı!" diyerek telefonu açmadan önce yaşamıştık. Başka bir konu vesilesiyle bir gazetede yayımlanan röportajımızda hattın telefon numarasını da duyurmuştuk. O gün telesekreterimize destek içerikli birçok mesaj bırakılmıştı. Hattımızın çalışma macerası da bu olumlu ilgiyle başladı.

Bizi o güne getiren yolculuğumuz çok daha öncesine dayanıyor. Çünkü LGBTİ+ hareketi herhangi bir kurumsallaşma girişiminde bulunmadan da bir akran danışmanlığı merkezi işlevine sahip. Kendin gibi insanlarla bir araya gelerek yaşadıkların, hissettiklerin ve mücadelerde yalnız olmadığını görmenin sağaltıcı ve güçlendirici etkisini kelimelerle ifade etmek mümkün değil. Örgütlenmek ve çalışmalarımızı kurumsallaştırmayı hedeflemek, kendimizi kaçınılmaz olarak danışmanlık rolünde bulmamıza neden oluyor. Lambdaistanbul'un ilk kurulduğu yıllarda da bir danışma hattı telefonu olduğunu okuduğumuz arşiv dokümanlarından biliyoruz. Veya Kaos GL'ye gelen mektuplara Ali'nin üşenmeden uzun uzun yazdığı yanıtları unutmak mümkün mü?

Tabii bir süre sonra mektuplar yerini e-postalara bıraktı. Lambdaistanbul'da gelen e-postalara cevap veren kişi periyodik olarak değişirdi. E-posta grubunda veya toplantılarımızda, "Şöyle bir mesaj geldi, ne yazacağımı bilemedim, ne yazalım?" temalı gündemler asla eksik olmazdı. Lambdaistanbul'un kendine biçtiği danışmanlık çerçevesinin temeli yıllar içerisinde bu tartışmalarda atılmıştı. Bu hikayede benim için kişisel dönüm noktasıysa, zamanında bir sevgilimin bana hediye ettiği *How Can We Help You?* kitabının kapağını açmamla başladı. Bu kitapta İngiltere'deki lezbiyen ve gey danışma hatlarının deneyimleri anlatılıyordu. Aslında çoğunu LGBTİ+ hareketindeki deneyimlerimizden bildiğimiz konular bu kitapta belli bir yapı ve çerçeve içerisinde anlatılıyordu. Daha önce hiç duymadığım, düşünmediğim detaylar da vardı kitapta. Lambda'daki arkadaşlarımla paylaşabilmek için kitabı özetleyerek Türkçeye çevirdim ve "Biz de danışma hattı kuralım mı?" diyerek öneride bulundum.

Kitap basitçe şunları anlatıyordu: Danışma hattı gönüllüsünün sorumluluğu nelerdir, yaklaşımları nasıl olmalıdır, hangi sorular gelebilir, bu sorulara nasıl yanıtlar verilebilir, bir danışma hattı

işletirken dikkat etmemiz gereken kurallar nelerdir? Dört kişi bir araya geldik ve bu konuları LGBTİ+ hareketindeki deneyimlerimiz ışığında tartışmaya ve yazmaya başladık. Bir süre sadece kendi deneyimlerimiz ve hatırladıklarımızla sınırlı yaptığımız bu tartışmayı genişletmek için Lambda'nın e-posta arşivine girdik ve gelen tüm soruları ve verdiğimiz yanıtları okuyup tartışarak kendi kitabımızı yazmaya devam ettik. Bunu sadece Lambda'nın deneyimleriyle sınırlı tutmak istemediğimiz için Ankara'ya gittik ve Kaos GL'den birçok gönüllüyle görüşerek onların deneyim ve yaklaşımlarını da kayıt altına aldık. Son adım olarak hazırladığımız metni Lambdaistanbul'da tartışmaya açtık, gelen geri bildirimlerle nihai halini vererek "Artık hazırız." dedik.

Henüz deneyimlememiş olduğumuz danışma hattımız için dört tüm gün süren bir gönüllü eğitimi tasarladık. Bu eğitim, hazırladığımız danışma hattı kitapçığındaki bilgilerin aktarılmasının ötesinde çoğunlukla rol canlandırma oyunlarından oluşuyordu. Her birimiz, birçok farklı senaryoyla telefonu arayan veya cevaplayan rollerine giriyor, sonra da gerçekleştirilen görüşme üzerine fikir alışverişini yapıyorduk. Bu eğitimlerde ortaya çıkan yaratıcı yaklaşımlar ve çözüm önerileri de hazırladığımız kitapçıkta yerini buldu elbette.

Danışma hattı kurulum sürecinin en heyecan verici kısmıysa hattı duyurmak için yaptığımız çalışmalarıdır. Bir arkadaşımız hattın telefon numarasını duyurmak için cıngıl hazırlamıştı, iletişimde olduğumuz radyo programlarına göndermiştik. Lambda'nın mekanına gelen herkesin onar onar alarak şehrin dört bir yanında duvarlara, otobüs duraklarına, lamba direklerine, umumi tuvaletlere astığı çıkartmalarsa hayatımıza renk getirmişti. Her Lambda'ya gelişimizde çıkartmaları yapıştırırken karşılaştığımız hikayeleri, şehrin hiç ummadığımız yerlerinde gördüğümüz Lambda Danışma Hattı çıkartmalarını birbirimize anlata anlata bitiremiyorduk.

26 Temmuz 2004'te hat çalışmaya başladı! O günden sonrası deneyimlerimiz üzerine birlikte yeniden düşünmeye, hazırladığımız danışma hattı materyalini bu deneyimler ışığında güncellemeye devam ederek geçti. Bu telefon görüşmeleri ve hat gönüllüleri olarak yaptığımız tartışmalar, LGBTİ+ hareketinin politik

tartışmalarını somut yaşam deneyimleri üzerinden şekillendirmemizi, bunları yazılı hale getirmemiz de aramıza yeni katılan gönüllülerin mevcut politikaları ve deneyimleri çok hızlı bir şekilde öğrenip üzerine katkıda bulunmalarını sağlıyordu.

Hattımıza gelen sorular yalnızlıktan açılmaya, fiziksel şiddetten cinselliğe, cinsiyet uyum sürecinden askerlik muafiyet sürecine birçok konuyu kapsasa da hala tüm detaylarıyla hafızamda yer eden görüşmeler “Orası nasıl bir yer?” sorusuyla başlayanlar. Bu sorunun, cinsiyet ve cinsellik üzerindeki tabular ve önyargıların yarattığı korkularla mücadele eden insanlara önyargıdan azade bir mekan yaratma çabamızı anlatma imkanı sunduğunu düşünüyorum. Üstelik çözüm üretme konusunda en az zorlandığımız ve fark yaratma imkanımızın olduğu bir soruydu bu. Malum, LGBTİ+ örgütleri kendilerine gelen her tür başvuruda baştan sona çözüm üretecek toplumsal veya ekonomik güce sahip değiller. Bazı konularda tek yapabileceğimiz destek olmaya çalışmak, danışan kişinin mücadele sürecinde yanında olmak, elindeki araçlarla ne gibi çözümler üretebileceğine dair birlikte fikir alışverişi yapmak. Ama “Orası nasıl bir yer?” sorusu, korkuların dışında bir var olma alanı bulunduğunu işaret etmek, karşındakine hissettirebilmek ve birlikte güçlenmek için çok güzel bir soru.

Unutamadığım bir diğer deneyim de ‘sorusuz görüşmeler’. İnsanlar LGBTİ+ danışma hatlarını illa soruları olduğu için aramıyorlar. Yalnızlıktan veya “Gerçekten böyle bir yer var mı?” diye meraktan da arayabiliyorlar. Bu şekilde arayanlar bazen “Aradım ama aslında bir sorum yok.” diye açıktan söyleseler de bazen de “Danışma hattının vaktini alıyorsam, soru sormam gerekir.” diye hissedip soru icat edebiliyorlar. Her iki durumda da hattımızın işlevinin illa soru-cevap olmadığı; tanışmak, yalnızlık gidermek, dertleşmek için de orada bulunduğumuzu anlatıyorduk.

Her ne kadar danışma hatları kurumsal çalışmalar olsa da danışma hatlarıyla sınırlı olmamak üzere bu tip karşılaşma anlarının LGBTİ+ hareketinin politikalarının hayatın gerçekleriyle karşılaşarak zenginleşmesine, danışma hatlarında ilmek ilmek ördüğümüz yaklaşımların LGBTİ+ camia içerisinde bir dayanışma kültürü oluşturmaya ve yaygınlaşmasına katkı sunduğunu düşünüyorum. Danışma hattı ve benzeri çalışmalar, özgürlükçü politikalar üretme iddiasıyla macera dolu bir yola çıkmış aktivistler için neden orada olduklarını hatırlama ve işlevlerini sorgulama gibi çok önemli imkanlar sunuyorlar.

“

Danışma hattı ve benzeri çalışmalar, özgürlükçü politikalar üretme iddiasıyla macera dolu bir yola çıkmış aktivistler için neden orada olduklarını hatırlama ve işlevlerini sorgulama gibi çok önemli imkanlar sunuyorlar.

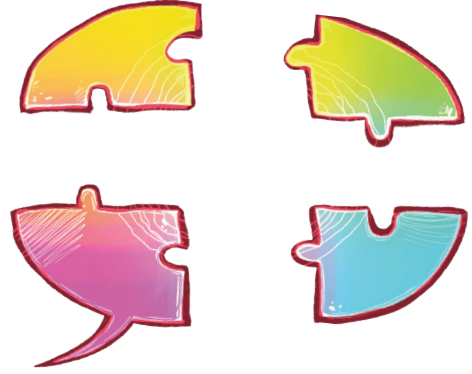
”

Lambdaistanbul'daki danışma hattı deneyimime dönüp baktığımda zihnimde en çok yer etmiş tartışmanın, insanların seslerine dayanarak onlara cinsiyet ve cinsel yönelim atamamızın ne kadar yanlış olduğuna ve bu tip alışkanlıklarımızın önüne geçmek için ne gibi somut yaklaşımlar üretebileceğimize dair olduğunu görüyorum. Aslında Lambdaistanbul Kültür Merkezi açıldıktan sonra bu tartışmalar zaten başlamıştı. Aramızda yeni tanıştığı biriyle “Sen sevicisi misin?” diye muhabbete giren insanlar olmuştu çünkü. Bir insan cinsiyeti ve cinsel yönelimi hakkında bir paylaşımında bulunmadıkça onun cinsiyetini ve cinsel yönelimini varsaymamamız gerektiğini tartıştığımız yıllardı. ‘Beyan esastır’ ilkesini, bu şekilde bir ifadeyle tanımlandığından habersiz bir şekilde tartıştığımız yıllardı. Tartışmalarımızın hepsi bu ilkeye varıyordu. Danışma hattı deneyimimiz bize, bu konuyu soyut kavramlar etrafında değil; doğrudan hayatın içinden, kendi algılarımız ve reflekslerimizi masaya yatırarak tartışma imkanı veriyordu. Buna sadece ‘tartışma imkanı’ denir mi? Elbette hayır. Sadece tartışma değil, özgürlükçü bir yaşam için nasıl sorumluluklarımız olduğunu öğrenme ve hayata geçirme imkanı aslında.

İşte Lambdaistanbul Danışma Hattı bende böyle bir iz bıraktı.

Yeşim

Lambdaistanbul Danışma Hattı Gönüllüsü
2004-2008

Kuruluş: SPoD

SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'nın ilk gönüllü eğitimi Nisan 2017'de gerçekleşti. Dört gün süren ilk eğitime yaklaşık 20 gönüllü katıldı. Ancak Nisan 2017'deki eğitime ve kısa süre sonra danışma hattının faaliyete geçmesine kadar, şimdi geriye baktığımda 2015'te başlayan uzun bir hazırlık aşaması yaşamış olduğumuzu görüyorum.

SPoD'la ilişkilennem 2015'te Psikoterapi Ağı'nda yarı gönüllü olarak çalışmaya başlamamla oldu. Öncesinde kendileriyle üç aylık bir grup çalışması yaptığım için o zamanki ekibi tanıyordum. Sanırım bir ağ toplantısında ilk kez bir danışma hattı kurulması fikrini sundum. Önerimin arkasında aslında 1974'ten beri İngiltere'de LGBTİ+ camiası için danışma hattı olarak hizmet veren London Switchboard'u 90'lı yıllarda aramış olmamın, onların bana verdiği desteğin etkisi vardı. Aynıısı Türkiye'de de olabilirdi. Türkiye'ye yeni geldiğim için pek de neler yapıldığı konusunda bilgili değildim. Hem Psikoterapi Ağı toplantısında hem de daha sonra ekip içindeki arkadaşlar Lambdaistanbul'un bir danışma hattının olduğunu paylaştılar.

2004 yılından beri faaliyet gösteren Lambdaistanbul Danışma Hattı, Türkiye'nin her yerinden başvurular almış, LGBTİ+ camiası için büyük bir destek kaynağı olmuştu. Bu destekte sayısız gönüllünün emeği ve doğru desteğin nasıl verilmesini içeren dernek içi tartışmalardan doğan büyük bir deneyim vardı. Daha sonra SPoD bünyesindeki LGBTİ+ Danışma Hattı kurulurken bu deneyim hem bizi cesaretlendirdi hem de nasıl bir danışma hattı kurmamız gerektiği konusunda yol gösterdi.

SPoD, 2015 yılında hala Taksim'de Kallavi Sokak'taki ofisindeydi. O dönem SPoD Yönetim Kurulu'nda olan Cihan Hüröğlü'yla danışma hattının kurulması ve genel olarak ruh sağlığı hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda sık sık konuşuyorduk. Onun beni sürekli motive etmesiyle Aralık 2015'te o zamanki yönetim kuruluna danışma hattıyla ilgili bir proje yazıp sundum. O dönem yazdığım sunumda LGBTİ+ Danışma Hattı'nın LGBTİ+ örgütleri tarafından ortak geliştirilmesi ve çalışma saatlerinin akşamları, saat 19.30-22.30 arası olmasını önerdiğimi görüyorum. Bu sunum sonrası, biraz da SPoD'un o dönem yaşadığı zorluklar nedeniyle uzun süre kimseden ses çıkmadı.

2015'in Aralık ayında SPoD, Şişli'de Halaskargazi Caddesi üzerinde çok daha geniş bir ofise taşındı. Yeni ofis o günlerde sayıca az olan ekip için heyecan verici bir gelişmeydi. İlk defa SPoD'un çok geniş bir salonu olmuştu. Ekip içinde bu alanı LGBTİ+ camiasına daha çok hizmet verebileceğimiz bir merkeze nasıl dönüştürebileceğimiz üzerine tartışmalar başlamıştı. O dönem Sosyal Politikalar başlığı altında yer alan Ruh Sağlığı Alanı'ndan sorumlu olan Cihan, ruh sağlığı hizmetlerinin geliştirilmesi ve dernek içinde bir terapi odası olması konusunda çok istekliydi. Kısa bir süre sonra isteyen uzmanların danışanlarını dernek içinde görmesi için bir oda

“

Sadece İstanbul'da veya büyük şehirlerde değil, başka şehirlerde yaşayan LGBTİ+'ların destek taleplerinin daha sistematik bir şekilde karşılanması gerekiyordu.

”

ayarlandı ve kullanıma açıldı. Daha sonra adı Pazar Sohbetleri olarak değiştirilecek, şimdilerdeyse Mesafesiz Sohbetler olarak anılan Açılma Toplantıları'na başladık. Bir yandan da LGBTİ+ camiasına yönelik olarak bir grup terapi çalışması yapma düşüncesi dönüyordu. Ancak bu proje hiçbir zaman gerçekleşmedi. Sosyal Politikalar Koordinatörlüğü altında yer alan Ruh Sağlığı başlığının ayrılmasıyla ben de dışarıdan destek vermek yerine SPOD'un ilk Ruh Sağlığı Koordinatörü olarak görev üstlendim.

Yukarıdaki gelişmeler ekibin de LGBTİ+ Danışma Hattı'nın kurulması yönünde güvenini arttırdı. Türkiye'nin çeşitli illerinden aldığımız ayrımcılığa uğrayan, aileleri tarafından baskılanan ve evden kaçma planları yapan LGBTİ+'lardan gelen başvurularda da artış olmuştu. Zaman zaman derneğe evden kaçmış, sokakta yaşayan LGBTİ+'lar geliyordu. Kısıtlı olanaklarımızla yapabileceğimiz çok fazla şey olmaması çok üzücüydü. Sadece İstanbul'da veya büyük şehirlerde değil, başka şehirlerde yaşayan LGBTİ+'ların destek taleplerinin daha sistematik bir şekilde karşılanması gerekiyordu.

Aynı dönem Genel Koordinatörlük görevine getirilen Mehmet Akın'la da bir danışma hattının kurulması konusunda konuşuyorduk. Sanırım 2016 yazı sonu gibi Mehmet, danışma hattının kurulması için çalışmalara başlayabileceğimi söyledi. Umudumu kestiğim bir anda bunu duymak hem heyecan hem de endişe vericiydi.

Lambdaistanbul deneyimini duymak önemliydi. Ekim 2016'da Cihan'la birlikte Lambda Danışma Hattı'nda görev almış Yeşim ve Bacıl'la birlikte bir toplantı aldık. Her ikisi de çok yardımcı oldu, sorularımızı cevapladı. O dönem Akademi Koordinatörü olarak görev yapan Neyir, danışma hattında çalışacak gönüllüler için bir kaynak rehber hazırlamak sorumluluğunu üstlendi. Switchboard da kafamdaki bazı soruları yanıtlayarak destekte bulundu.

İstanbul dışında yaşayan ve şehirlerinde açılma toplantısı düzenlemek isteyen aktivistlere yönelik olarak gerçekleştirdiğimiz moderatör eğitiminden ilham alarak ilk başlarda LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin tüm Türkiye’den olması yönünde de bir düşüncem vardı*. Ankara ve İstanbul’da danışma hattı gönüllü eğitimi düzenleyerek kurduğumuz telefon sistemi üzerinden Türkiye’nin her yerinden gönüllülerle çalışabiliydik. Bu da bizim sadece İstanbul merkezli bir örgüt olmaktan çıkaracak ve başka şehirlerden de gönüllülerin SPoD’u ve yaptığı işi sahiplenmesine neden olacaktı.

Switchboard gönüllüleri ofise gelmeden kendi evlerinden danışma hattı telefonlarına yanıt verebiliyordu. Ancak gönüllülerin genelde genç olması ve aileleriyle veya başkalarıyla ev paylaşması olasılığı yüzünden gizliliğin sağlanamayacağı endişesiyle bu düşünceden sonradan vazgeçtik. Bir noktada ülke çapında hizmet verecek LGBTİ+ Danışma Hattı’nın birkaç örgüt tarafından ortak sahiplenilmesi konusu da tartışıldı.

Switchboard’da çalışan bütün hat gönüllüleri kendilerini her cinsiyet kimliğini temsil eden bir isim olan ‘Chris’ diye tanıtıyorlardı. Buradaki amaç, arayan kişinin sadece belli kişilerle konuşmak istemesinin önüne geçmek ve gönüllülerin anonimliğini ve böylece güvenliğini sağlamaktı. SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı’nda da aynı yolu izlemeye karar verdik ve bütün gönüllülerin kendilerini ‘Deniz’ diye tanıtmasına karar verdik.

LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin akran desteği verirken temel alacağı bir psikolojik dilin olması da benim için önemli bir konuydu. Dinlerken ve destek verirken nasıl bir dil kullanacaktık? Gönüllüler kendileriyle paylaşılan deneyimlerin hangisinin izini sürecektir ve doğru desteği nasıl verecekti?

90’lı yıllarda, Doğu Londra’da işçi mahallerinde HIV ve madde bağımlılığı konusunda dönemin en radikal sağlık merkezlerinden biri olarak hizmet sunan Healthy Options Team’de (HOT) altı yıl çalışmıştım. Motivasyonel Miliyö Terapi (MMT) ve motivasyonel görüşme tekniklerinin destek almaya gelenlerin üzerindeki etkisini ilk elden deneyimlemiştim.

* Yönetici Notu: Necib’in bu dileği, COVID-19 pandemisiyle LGBTİ+ Danışma Hattı çalışmalarının çevrimiçiye taşınmasının ardından Eylül ve Aralık 2020’de gerçekleşen 6. ve 7. Gönüllü Eğitimi programları sonucu gerçekleşmiş oldu.

Açılma Toplantıları moderatörlerine HOT'nin drop-in merkezinde kullanılan MMT eğitimini vermişim ve moderatörler MMT tekniklerini grup çalışmalarında başarılı şekilde kullanıyorlardı. Bu sefer MMT'nin birebir çalışmalarda yansımaları olan ve danışan odaklı motivasyonel görüşme tekniklerini telefonla danışmanlık verirken kullanabiliydik. Böylece LGBTİ+ Danışma Hattı'nın psikolojik bir dili de oldu ve ilk eğitimde gönüllülere bu konuda eğitim verdim.

Mehmet Akın ve benim için birçok projeye uğraştığımız yoğun bir dönemdi. LGBTİ+ Danışma Hattı Koordinatörlüğü görevini Emirhan üstlendi. En başta belirttiğim gibi gönüllü eğitimlerimizin ilkinin 1-2 ve 7-8 Nisan 2017 tarihlerinde gerçekleştirdik. Bu noktaya gelene kadar yaklaşık bir buçuk yıllık bir hazırlık süresi yaşamışız. Başlarken bu işi nasıl kotaracağımıza dair endişelerim olmasına rağmen LGBTİ+ Danışma Hattı o günden bu yana başarılı bir şekilde LGBTİ+ camiasına destek vermeye devam ediyor. Bu da benim için çok sevindirici.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda emeği geçen herkese teşekkür ederek sözlerimi bitireyim. Daha nice yıllara...

Dayanışmayla,

Necib Varan
SPoD Ruh Sağlığı Danışmanı

Seninle varım lubunya, yeter ki sesini duyayım

Güven duygusu nasıl hissedilir? Olduğu gibi, herhangi bir kuşku hissetmeden güvende hissetmek gerçekten mümkün mü?

Kendimi yalnız ve yanlış hissettiğim çoğu zaman, kendi kendime hatırlatmalarım yeterli olmazdı. Kaç kere tekrarlırsam tekrarlayayım, kendi iç sesim beni rahatlatmazdı. Kuşkuyla dinlerdim kendimi.

Çalışma arkadaşlarımla yanında -miş gibi yapardım. En yakınım dediğim dostlarımla yanında -miş gibi yapardım. Ailemin yanında -miş gibi yapardım. Hani olduğum gibi biriciktim?

Ne yalnızsın ne de yanlış. Ne yalnızsın ne de yanlış. Ne yalnızsın ne de yanlış!

Böyle bocalarken kendimi olduğum gibi kucaklamaya, kabul etmeye alıştırmak için gönüllü çalışmalarda yer almaya karar verdim. Başkalarına iyi gelirken belki kendime de iyi gelirdim?

Bir umutla SPoD'un Açılma Toplantıları Moderatör Eğitimi'ne başvurduğum. Yıl 2016. 2011'de açıldım ama Türkiye'ye dönüşümle beraber yerimi bulamadım, geri kapandım. Niye korkuyordum?

Açılma süreçlerini ve motivasyonel görüşme tekniklerini öğrendikçe “Lubunya lubunyanın gizli bahçesidir.” deyip ilk defa bir LGBTİ+ derneğinde gönüllülük yapmaya başladım. İçten içe isteğim kendimi sağaltmaktı.

Ve -miş yapmadığım bir alanda güveni hissettim. Ben olduğum gibi tamdım. Ben olduğum gibi değerliydim. Kusurlu, bozuk veya eksik değildim. Zeynep, ilk defa Zeynep olmaktan korkmamaya başlamıştı. Çünkü tek olmadığımı görmüştüm. Hepimizin kendince gelgitleri vardı ama tek ihtiyacımızı duyulmaktı. Otosansüre kendimizi kaptırmadan duygularımızı ve deneyimlerimizi olduğu gibi paylaşmaktı tek istediğimiz. Bazen de çember içinde sessizce var olmaktı iyi gelen. Kelimeler dudaklarımızın arasından dökülmezken çemberdeki diğer lubunyalardan sabırla ve anlayışla beklemesiydi bize cesaret veren.

Açılma Toplantıları'nın ismi Pazar Sohbetleri olmuştu artık. Ne de olsa tek derdimiz açılmak değildi. Peki İstanbul'da yaşamayan lubunyalardan ne yapıyordu? Bu güvenli alanı nasıl deneyimleyebilirlerdi? Paylaşım çemberinin etkisi katman katman nasıl yayılabilirdi?

“

*Ben olduğum gibi tamdım.
Ben olduğum gibi
değerliydim. Kusurlu, bozuk
veya eksik değildim. Zeynep,
ilk defa Zeynep olmaktan
korkmamaya başlamıştı.*

”

Tam bunu sorguladığım bir zamanda SPoD, LGBTİ+ Danışma Hattı'nı kurmak için adım attı. Gönüllü eğitimi için hemen başvurudum. İstanbul dışında yaşayan lubunyalardan bir nebze olsun ne yalnız ne de yalnız olduklarını hissettirmek istiyordum. Çünkü biliyordum ki bir olumlama, bir kutlama, insanın kendi yolunda ilerlemesi için yeterliydi. En azın kendim için isteğim bu yönde olurdu. Veya kendimi ifade edebildiğim bir alan sunulmasını isterdim.

Bu isteğimi unutmadan SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllü olarak telefonu cevaplamaya başladım. Olabildiğince her danışana benim de ihtiyaç duyduğum alanı yaratmaya çalıştım.

Hattı ayda iki kere açmam yeterliydi ama bana yetmedi. Zamanım oldukça hattı ayda birkaç kere İstanbul'da olmayıp Pazar Sohbetleri'ne katılamayan lubunyalar için açtım ve telefonda bile olsa bir araya gelmek iyi hissettirdi.

Ne yalnızsın ne de yanlış! Senin sesini duydukça ben var oluyorum, lubunya! İster Ankara'da ol, ister Denizli'de, ister Zonguldak'ta.

Sonra bir bakmışım SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'nın gönüllü koordinatörü olmuşum.

Bir heyecan, bir heyecan...

Sadece danışanlardan değil, hat gönüllülerinin iyilik halinden de sorumluydum artık. İkincil travmaya karşı birbirimizi nasıl koruyabiliriz? Tükenmişlik sendromuna kapılmadan hattı açmaya nasıl devam edebiliriz? Peki LGBTİ+ Danışma Hattı'nı tarif ediyor olsak nasıl tarif ederdik? Danışma Hattı'nı oluşturan faktörler nedir? Ekip olarak biz kimiz?

Zorlandım. Bazen kendimi köşeye sıkışmış hissettim. Her çözümün bende olması gerektiğine inandım ama sonra baktım ki ekip olarak beraber çözümlere ulaşabiliyoruz. Bilmemek önemli değil, birbirimize olan güvenimiz ve inancımız asıl meseleydi. Karşılıklı birbirimizi gözeterek, zorlamadan sabırla bekleyerek yan yana olmaktı bütün mesele.

Bu dayanışma hali hattı her arayana da yansıyor.

Evrildim. Hayır, evrildik. Birbirimizi besledik ve yaptığımız işe sahip çıktık.

Ne yalnızsın ne de yanlış ey lubunya!

Sen olmadan bir eksiziz!

Fark ettim ki maaşlı çalıştığım işten daha çok sahiplenmişim LGBTİ+ Danışma Hattı koordinatörlüğünü. 7/24 erişilebilir haldeydim. Sessize aldığım telefonum artık titreşimdeydi.

*Ne yalnızsın
ne de yanlış
ey lubunya!*

*Sen olmadan
bir eksikiz!*

*İyi ki varız ve
çok kalabalığız!*

Sonra sonra, bir senenin ardından, Danışma Hattı'nın sürdürülebilirliğine ne daha iyi gelir diye düşünürken, hat koordinatörlüğünü devretmeye karar verdim. Ne de olsa benden sonra yapılacak çok şey vardı. Önemli olan bu zamana kadar edilen bilgi ve deneyimin aktarımıydı.

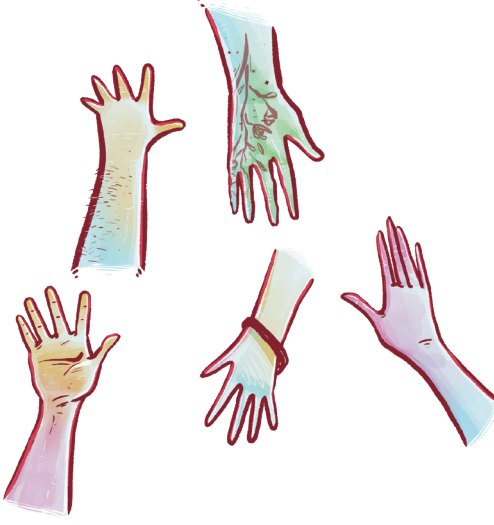
Ekipten üç kişi staj dönemini tamamlamak üzere gönüllü oldu. Sevgili Beha, Cem ve Oğuzhan. Eğer gözüm arkada kalmadan koordinatörlüğü devrettiysem onların enerjisi ve motivasyonu sayesinde oldu. Onlarla beraber çok şey öğrendim ve LGBTİ+ Danışma Hattı'nın gidişatıyla ilgili yeni olasılıkları fark ettim. Bu süreçte güvenim onlar oldu.

İyi ki varız ve çok kalabalığız!

Beraber çok güzeliz ve birbirimize sahip çıktıkça daha da güzelleşiyoruz. İyi ki lubunyayım, iyi ki lubunyayız ve iyi ki denk geldik!

Zeynep Kayacan

SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı Koordinatörü
2018-2019

Heybemdekiler: Danışma Hattı'ndan Yaşam Hattı'na

2013'te Gezi Parkı direnişi ve binlerce insanın katıldığı İstanbul Onur Yürüyüşü'yle LGBTİ+ hareketi içerisinde kendimi arama, bulma, kabul etme ve açılma maceramın ilk örgütlü olduğum çatısı SPoD'du. Aktivizm Okulu'na katılımımın hemen ardından hem bana iyi geleceğine inandığım hem de benim akranlarıma iyi gelebileceğimi hissettiğim, ayrıca dinamik bir ekiple mesleki olarak da kendimi geliştirebileceğimi düşündüğüm LGBTİ+ Danışma Hattı'nın gönüllü eğitiminden itibaren LGBTİ+ örgütlülüğündeki gönüllülük maceram da büyük bir hevesle SPoD'da başladı.

O günlerde belki de işlevini ve anlamını tam kavrayamadığım şekilde cisheteroseksist bir düzen içerisinde kendimi kabul etme sürecim, tam da akranlarımdan deneyimlediği benzer açılma, kabul, askerlik vb. süreçleri dinleyerek değişti, dönüştü ve anlam kazanmaya başladı. Şu an bulunduğum noktadaysa Gezi'de başlayıp SPoD'da kıvılcımlanan bu anlam arayışım, Pembe Hayat LGBTİ+ Dayanışma Derneği'nde danışanların hayatta kalma mücadelelerinde yalnız olmadıklarını, yargılanmadan dinlenebildiklerini, güvenli alanların ve eşitlenme pratiklerinin ruh sağlığı alanında da mümkün kılınabilir olduğunu deneyimlediğim ve profesyonel bir noktadan psikolojik destek sağladığım bir biçim kazandı.

Cisheteroseksist sistemin içerisinde LGBTİ+'lar hemen her alanda olduğu gibi ruh sağlığı alanında da önyargı, ayrımcılık, nefret söylemleri ve nefret suçlarıyla karşı karşıya. Buna bir de ruh sağlığı desteği alma konusundaki stigmatizasyon eklendiğinde LGBTİ+'lar kendilerini yalnız, yanlış veya baş etmekte zorluk çektikleri duygu durumları içerisinde bulabiliyor. Bu sistem içerisinde farklı dezavantajlı kimliklere de sahip olmak, bu ayrımcılığı katmerli bir hale sokabiliyor. Özellikle pandeminin de etkisiyle yalnızlaşan bireylerin kendilerine güvenli ortam sağlaması iyice zorlaşabiliyor. Tam da bu noktada kişilerin kendilerini yargılanmadan anlatabileceği bir akranın bulunması dahi hayat kurtarıcı bir etkiye sahip. Geçmişte ilk Kaos GL'nin e-posta üzerinden, daha sonra Pembe Hayat'ın telefon üzerinden başlattığı, şu an SPoD dahil birçok LGBTİ+ özne ve aile derneklerinin LGBTİ+ alanındaki danışmanlık verme çabası, anlamını bu noktadan kazanıyor.

Türkiye'de her ne kadar 'münferit' olaylar gibi medyaya yansıtılsa da aslında intihar, kendine zarar verme davranışları, kadın+ cinayetleri, trans cinayetleri, LGBTİ+fobi, ırkçılık, fiziksel ve cinsel istismar vb. olaylar doğrudan toplumun ruh sağlığıyla ilintili ve maalesef bu alanda yaşanan problemler karşısında toplumun ruh sağlığını korumaya yönelik devlet tarafından hiçbir kalıcı ve destekleyici adım atılmıyor. Özellikle pandemi döneminde bu eksiklik iyice görünür bir hal almaya başladı. Her ne kadar LGBTİ+ kapsayıcılığı bilinmese de 1995-2007 yılları arasında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi bünyesinde intihar vakalarını önlemek amacıyla kurulan Alo 182 Umut Işığı Hattı vardı; ancak sadece Avrupa'da değil, Asya ve Afrika'daki birçok ülkede hala devam ettirilen bu lifeline (yaşam hattı) uygulaması 'lüks' bulunarak sona erdirildi. Böyle bir ülkede kişilerin iyilik hallerini korumak devlet politikasından çıkarılıp kişilerin kendi inisiyatiflerine indirilmiş durumda. Söz konusu LGBTİ+'lar gibi dezavantajlı özneler olduğundaysa bireysel inisiyatifler kapsayıcı olmayan hizmet sağlayıcılar nedeniyle yetersiz kalıyor. Devletin cisheteronormatif sistemi içerisinde LGBTİ+'ların iyilik hallerini düşünmek ve bu konuda destek sağlamak yine biz LGBTİ+'lara kalıyor.

SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı da, LGBTİ+ ve insan hakları temelli hizmet sağlayıcı sivil toplum kuruluşları özelinde akran danışmanlığı modeli üzerinden, doğru bilgiye erişim ve hukuki, psikososyal ve duygusal destek konusunda bu sorumluluğu üstleniyor. Hattın kuruluş sürecine de tanıklık etmiş biri olarak o dönem SPoD'da görev alan başta Emirhan Deniz Çelebi olmak üzere birçok gönüllü arkadaş ve ruh sağlığı uzmanı olarak bu sorumluluğun bilincinde bir gönüllü çalışma prensibiyle hareket ettiğimizi düşünüyorum.

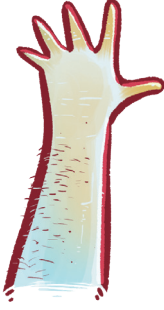
Her ayın belirli birkaç günü kendi zamanımızdan feragat ederek hat başında hazır bulunan 'Deniz'ler olarak binlerce kişinin bir telefon kadar yakınında olmak, hem güven verici hem de riskli bir durum. Her ne kadar hat başında gönüllü olmaya başlamadan önce belirli bir süre yoğun bir eğitim de alsak, bu alanda profesyonel bir çalışan olmadığımız için hattı açan arkadaşlarımla birlikte benzer bir kaygıyı paylaşıyorduk. Neydi bu kaygı? Yeterli olamamaktı belki, belki de daha kendimizde anlamlandıramadığımız açılma, kabul etme vb. süreçler konusunda nasıl destek olabileceğimizi bilememekti. Akran danışmanlığının etkisini ve gücünü aldığı nokta da buydu zaten. Benzer bir toplumda ve kültürde benzer süreçleri yaşayan LGBTI+'lar olarak telefonun diğer ucundaki arayanı yargılamadan dinlemek, doğru bilinen yanlışları düzeltmek, doğru bilgiye erişim sağlamak, duygular ve düşünceler arasında köprü inşa etmek, empati kurmak ve birlikte zaman zaman sesli düşünmek. Eksiğimiz olduğu noktalarda da bunları süpervizyon toplantılarına taşımak ve yine akran deneyimi üzerinden sorgulamak, öğrenmek ve iyilik halini hep birlikte inşa edip koruyabilmek.

Yaklaşık bir buçuk sene boyunca gönüllülük yaptığım LGBTI+ Danışma Hattı'nda SPoD gönüllüleri ve çalışanlarıyla ilişkilenecek, telefonun diğer ucundaki arayanlar kadar bana da yalnız veya yanlış olmadığımı hissettirdi. Kendimi kabul etme, kendime ve çevreme açılma sürecimde destek mekanizmaları inşa etmemi sağladı. Güvenli alanlar içerisinde bireysel ve kümülatif paylaşımlarda bulunmak konfor alanım oldu ve ruh sağlığı alanındaki bu çorak coğrafyada birbirimize tutunarak yeşermemizi sağladı.

Üniversite mezuniyeti sonrası İstanbul'dan uzaklaşma ve dolaylı olarak SPoD'dan fiziksel olarak uzaklaşma neticesinde, her insan-insan ve kurum-insan ilişkisinde olduğu gibi, konfor alanlarında ayrılıklar yaşandı; ancak kurumsal ilişkilenecek zaman zaman gözetilmeyen durumlar, insan ilişkilerinde gözetilen arkadaşlık bağlarının da kurulmasına katkı sağladı. O dönem gönüllü olan herkes bu ilişkileneceklerden öğrendiklerinden ve deneyimlerinden

heybesini doldurdu ve giden Denizlerin yerini başka Denizler aldı. Çünkü kavgamız birbirimizle değil; esasında eğitimlerden birinde Emirhan'ın da bahsettiği gibi, gerçek derdimiz cisheteropatriyarkal düzenle, 'onarım' terapisi adı altında bizleri ikincil travmalara maruz bırakanlarla; LGBTİ+fobi, ayrımcılık ve nefretten beslenenlerle. Belki de benim deneyimim bu düzen içerisinde dayanışma, birbirimize iyi gelme, birbirimize destek olma ve neticesinde birlikte yeşermenin mümkün olabileceğinin bir kanıtıydı.

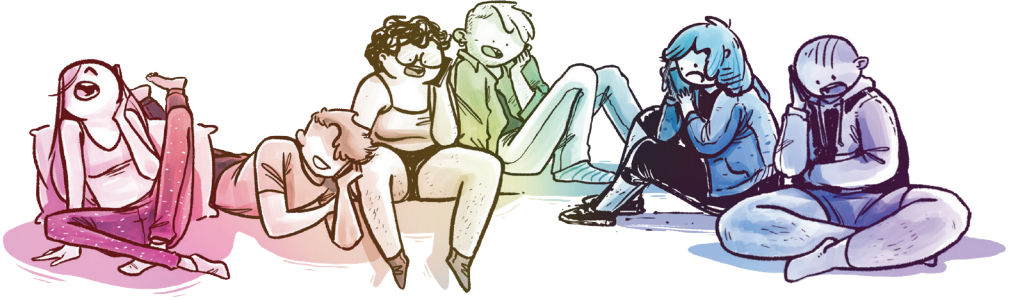
Şimdi farklı bir dernekte heybemdekilerle ve hareket içerisindeki deneyimlerimle, yine benzer bir motivasyonla, bu kez profesyonel olarak Pembe Hayat'ta Yaşam Hattı'nın kurulmasında ve işlerliğinde emek harcıyorum. Tüm bunlarda payı olan, bu süreçte ilişkilendiğim herkese, özellikle de Denizlere, katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Özellikle pandemi döneminde atanmış aile evine kapanmak zorunda kalmamız bir yana, hepimiz bu cisheteroseksist dünyada LGBTİ+ özne olmanın mücadelesini açıktan veya gizli fark etmeksizin veriyoruz. Öyle ki bir bilgisayarın başında e-posta gönderebileceğimiz, aradığımızda bizi olduğumuz gibi kabul edip yargılamadan dinleyen birilerinin olduğunu bilmek dahi bizleri rahatlatabiliyor. Belki de birbirimize iyi gelmeyi her ilişkilennemizde öğreniyor ve bir kişi daha eksilmemek için birbirimize tutunuyoruz. Ayrıcalıklarımızı sorguluyor ve eşitlik hedefinde bir araya geliyoruz. Umuyorum ki bu varoluş mücadelesi LGBTİ+'lar olarak gerek herkesle gerek de birbirimizle eşitleninceye kadar bu işin sadece bir bölümü olan ruh sağlığı alanında da devam edecek.

Can Eren
Psikolojik Danışman
Pembe Hayat

İyi ki onlardan değilsin

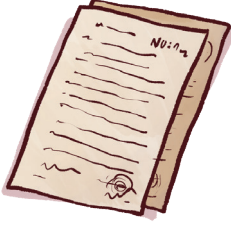
LGBTİ+ Danışma Hattı'na 2019 yılında düzenlenen 3. Gönüllü Eğitimi'yle katıldım. Aslında bir yıl önceki eğitime de başvurmuş ve kabul edilmişim. Ancak 2018 yılında kendimi içinde bulduğum kaos sonrası ülkeyi terk etmeye karar verip Almanya'ya göç ettiğim için eğitime katılamamışım. Tam bir yıl sonra LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllü Eğitimi duyurusu sosyal medyada tekrar karşıma çıktı ve "Ne kaybederim ki?" diyerek tekrar başvurumu yolladım.

Başvuruyu yollarken çekincelerim vardı. 2019 yılına kadar LGBTİ+ hareketiyle ilişkilenelememişim. Aslında birkaç kere farklı derneklerin etkinliklerine ve toplantılarına katılmama rağmen bir şekilde ilişkilene miyordum hareketle. 2016 yılında HIV tanısı almam, kişisel hayatımda devam ettiğim aktivizme örgütlü olarak devam etme ihtiyacını doğurmuştu; fakat ironik bir şekilde HIV statüm hareketle ilişkilene memin önüne geçiyordu. Başka bir derneğin benzer bir akran danışmanlığı eğitmen eğitimi programına, başvuru formunda HIV statümü paylaştığım için kabul edilmemişim. Biliyorsunuz, cinsel sağlık çalışmanız hivfobik olamayacağınız anlamına gelmiyor. HIV statümü açık yaşamamın verilen danışmanlığa etkisi olmasından, danışanların rahat hissetmemelerinden korkulmuştu. Bu

ve benzer deneyimler sonrası HIV alanında ilişkilendiğim yabancı örgütlerle çalışmaya devam edebilmek için Almanya'ya taşınmıştım aslında. LGBTİ+ Danışma Hattı'na başvururken de ne yaşayacağımı bilmeden göndermiştim başvurumu. Şu an biliyorum ki kurduğu temaslara dönüşmeye devam eden bir yer LGBTİ+ Danışma Hattı ve bu dönüşümdeki temsiliyet ve kapsayıcılık öznelerin elinde sanırım.

Hattı açmaya başladığım ilk hafta aldığım bir çağrıyı hatırlıyorum. Yanıtlamakta zorlandığım ilk çağrıydı. Danışan kısa bir süre önce HIV tanısı almıştı. Bir süredir HIV alanında akran danışmanlığı veriyor olmama rağmen bu çağrıyı yanıtlamakta çok zorlanmış ve etik kurallarımızın uçlarında dolaşan bir görüşme gerçekleştirmiştim. Telefonu çığlık atmak isteyerek kapatıp "Ne yapıyorum ben ya?" demiştim kendi kendime. Benim bu çağrıda zorlanma sebebim de etik kurallarımızın kimliğimizi belirtecek kişisel deneyim paylaşımı yapmamamızı gerektirmesiydi. Çünkü HIV statümü paylaşmam danışanın ekibimizdeki diğer akran danışmanlarla yapacağı görüşmeleri etkileyebilirdi. Aynı zamanda anonimliğim açısından da paylaşmamam gerekliydi.

Ben HIV tanısı aldığımda LGBTİ+ Danışma Hattı'ndan haberim yoktu ve LGBTİ+ hareketiyle bağlantıları olup olmadığını bilmediğim bir derneği arayıp destek almak benim için çok zor olmuştu. HIV tanısı alan veya HIV hakkında soruları olan LGBTİ+'ların LGBTİ+ Danışma Hattı'ndan ihtiyaçları olan bilgiye erişebilmeleri ve destek alabilmeleri, kendi aramızda tartıştığımız bir konuydu. Böylelikle cinsel sağlık ve özellikle HIV konularında kapasitemizi geliştirmek için atölyeler düzenlemeye başladık. Bu atölyelerde danışanlara bilgi aktarımı yapabilmek için HIV testi, HIV tedavisi ve HIV'le yaşam konularının yanında ülke içindeki HIV politikalarını konuştuğumuz oturumlar da düzenledik. Amacımız yalnızca gelen soruları cevaplamak değil, ayrıca Denizlerin HIV'le yaşayan LGBTİ+'larla güçlendirici görüşmeler yapabilmelerini sağlamaktı.

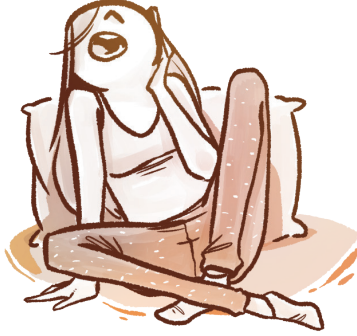
LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllüleri arasında yaptığımız bu HIV tartışmaları ve SPoD içindeki politika tartışmalarının bir çıktısı olarak HIV Çalışmaları Birimi kurulana kadar neredeyse iki yıl kadar hat gönüllülüğüne devam ettim. Kaç çağrı yanıtladığımı veya kaç kişiyle birlikte güçlenmeye çalıştığımı bilmiyorum ama LGBTİ+ Danışma Hattı dinamiğinin beni ne kadar dönüştürdüğünü ayrıldıktan sonra fark ettim. LGBTİ+ Danışma Hattı yalnızca bize ulaşan danışanların değil, aynı zamanda tüm Denizlerin güçlenmesine imkan sağlıyor. Bana bir aktivist ve akran danışman olarak sınırlarımı ve kendimi nasıl koruyacağımı öğretti LGBTİ+ Danışma Hattı. Her zaman herkese destek olamayacağımı kabullenmem zaman aldı ama süpervizyonlarda bozuk plak gibi aynı konuyu tekrar tekrar konuşarak çok şey öğrendim. Harekete destek olmak için katıldığım LGBTİ+ Danışma Hattı, dönem dönem hayatımdaki madiliklerden dolayı hattı açamadığımda bile bana destek olmaya devam etti. Şöyle düşünün: Bir arkadaş grubunun veya ekibin parçasısınız ve bu gruptaki herkes LGBTİ+'ları ilgilendiren birçok konuyu kapsayan, empati ve görüşme teknikleri üzerine eğitim almışlar. Biliyorsunuz ki neler neler dinledi o Denizler. Hal böyle olunca bir yerden sonra siz de anlatmaya başlıyorsunuz. Böylece Denizler ekip olarak birbirlerini destekledikçe ve güçlendirdikçe LGBTİ+ Danışma Hattı'nı da güçlendirmeye devam etmiş oluyorlar.

“

*LGBTİ+ Danışma
Hattı yalnızca
bize ulaşan
danışanların
değil, aynı
zamanda tüm
Denizlerin
güçlenmesine
imkan sağlıyor.*

”

“

O kadar güzelsin ki Deniz, iyi ki onlardan değilsin.

”

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda ilk çağrı cevaplamaya başladığımda nedense sanki yedek oyuncu gibi hissediyordum kendimi. Hani aslında gerçek bir Deniz kişisi varmış da bana gelip “Ne işin var burada? Kalk yerimden lubunya!” diyecekmiş gibi. Beyaz bir panomuz vardı hemen ekranın üzerinde; önemli notlarımızı, yönlendirme yaptığımız bazı merkezlerin numaralarını ve birbirimize notlar yazıyorduk. Ne zaman panik veya anksiyete yapmaya başlasam o panoda yazılanları okuyarak sakinleşip bir sonraki çağrıyı yanıtlardım.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nı bırakmak başlamaktan daha zor olmuştu benim için. Sanırım birkaç ay hattı açmamama rağmen gruptan çıkmamaya ısrar ettim ve tabii ki gün geldi ki LGBTİ+ Danışma Hattı'nı bırakıp HIV çalışmalarına odaklanmam gerekti. Ama öyle bir deneyimdi ki LGBTİ+ Danışma Hattı, sokakta biri “Deniz!” diye bağırursa “Merhaba, nasıl yardımcı olabilirim?” diye dönme ihtimalim hala çok yüksek.

O beyaz panoda yazan şarkı sözünde dendiği gibi: “O kadar güzelsin ki Deniz, iyi ki onlardan değilsin.”

Oğuzhan Latif Nuh
SPoD HIV Çalışmaları Sorumlusu

BÖLÜM 2

GÖNÜLLÜ DENEYİMLERİ

Mücadelenin Deniz hali

SPoD'un LGBTİ+ Danışma Hattı ilanını gördüğümde kendimi yararsız ve kötü hissettiğim bir dönemdeydim. Daha önce başka bir örgütte beraber çalıştığım bir arkadaşım ilanı benimle paylaşmıştı ve "Beraber gidelim. LGBTİ+'larla çalışsan bir yerde örgütlenmiş oluruz. Bize de iyi gelir." demişti.

Senelerce bulunduğumuz örgütte LGBTİ+ çalışması yapmak için çok uğraşmıştık. Hem kaynak hem de özne bulma konusunda zorluk yaşıyorduk. Gündelik işlerden kazandığımız parayla etkinlikler yapıyor, çeşitli şehirlerden tanıştığımız bütün arkadaşlarımızla sadece bu konuyu konuşuyorduk. İkimizin de tükendiği bir noktada, alıştığımız ve bıktığımız düzenden çok farklı bir yer olacaktı SPoD.

Açıkçası, şüpheli ve endişeliydim. LGBTİ+'larla sosyalleşmek beni geriyordu, çünkü hep içimde bir yerde kabul edilmediğimi, ciddiye alınmadığımı düşündüğüm bir örgüte almıştım. İlk eğitimin ilk cümlesinde endişemin içeriği değişti. Grupla uyum içinde olacağımızı anlamıştım. Lakin üzerime yüklenecek olan sorumluluğun çok da farkında değilmişim. Teorik konular hakkında olan eğitimlerde kendimi özgüvenli hissederken, pratik eğitimlerde gitgide korkum arttı. Evet, senaryolar üzerinde konuşuyorduk ama gelecek aramaların belirsizliği dayanılmazdı. Eğitim bir hafta arayla dört gün sürecekti ve o bir haftalık arada kendimi çokça vazgeçmek isterken buldum ama yine de geri döndüm.

Ben ve az önce bahsettiğim arkadaşım, LGBTİ+ Danışma Hattı'nın ilk eğitimine katılmıştık. Deneyimler sadece başka derneklerin, başka zamanlarda, başka politik atmosferlerde yürüttüğü danışma hatlarından geliyordu. Eğitimden sonra başka bir engel çıktı önüme: ilk arama.

"Merhaba ben Deniz, size nasıl yardımcı olabilirim?" cümlesini ilk kurduğum anı unutamıyorum. Soğuk soğuk terliyordum, ateş basmıştı. Bacağımı sallıyor, içimdeki dışarı çıkıp koşma isteğini bastırmaya çalışıyordum. İlginçtir ki aldığım ilk arama o zamanlar özel hayatımda yaşadığım şeylerle inanılmaz benzerlik içeriyordu. Şimdi ilk aramamı düşündüğüm zaman ne kadar sıkıntılı olduğunu anlıyorum. Çünkü biz Deniz kişiliğine bürünürken kendimize dair her şeyi çıkarıp, katlayıp bir kenara koyuyoruz. Yargılama olmadan, tavsiye vermeden danışanları dinleyen, beraber hareket eden,

“

Çünkü biz Deniz kişiliğine bürünürken kendimize dair her şeyi çıkarıp, katlayıp bir kenara koyuyoruz. Yargılama olmadan, tavsiye vermeden danışanları dinleyen, beraber hareket eden, beraber düşünen bir kişi Deniz.

”

beraber düşünen bir kişi Deniz. O ilk konuşmamda, danışanın benim hep düşündüğüm, hep yaşadığım şeyleri anlatması ve benimse duygularına yenik düşmeden, görüşmeyi karşılıklı dertleşmeye çevirmeden sürdürmem, yaptığım en zor şeylerden biriydi sanırım. İlk arama bitti ve ben telefonu kapattım. Sonra bir daha hiçbir aramadan önce böyle hissetmedim.

Dört sene sonra şimdi Deniz'in ve LGBTİ+ Danışma Hattı'nın değişimini düşünüyorum da hayret ediyorum. Sanırım o zamanlar Deniz biraz daha acemiydi. İlk kez arkadaşlarıyla eve çıkarsın ya, aynı bunun gibiydi bence. Evde her şey bozuluyordu, daha önce hiç uğraşmak zorunda olmadığımız durumlar çıkıyordu karşımıza. Ama bizler uyumlu ev arkadaşlarıydık. Sonra bu evden gidenler oldu, yeni gelenler oldu. Herkes yeni gelene evde ne nedir, anlattı; her gelenin alışması bir öncekinden daha kısa sürdü.

İlk eğitimden sonra yüzlerce görüşme gerçekleşti. Benim için sanırım en inanılmaz kısım, görüşme sayısının artışı gözlemlemek oldu. Hatırlıyorum da ilk zamanlarda, altı saat boyunca hiç görüşmenin yapılmadığı zamanlar oluyordu. Arama geldiğinde o kadar seviniyorduk ki kaçırma ihtimali bizi çok korkutuyordu. Arama geldiğinde tuvaletten koşarak çıkan arkadaşlarımız vardı. Şimdi günde ortalama 10-15 arama geldiğini görmek inanılmaz. Yüzlerce yönlendirme, binlerce dakika görüşme demek bu. Sadece psikolojik, hukuki destek yönlendirmesi yapmak için değil, LGBTİ+'lara duygusal destek vermek için inanılmaz bir araç haline geldi LGBTİ+ Danışma Hattı.

Bu ihtiyacı dört senedir neredeyse aralıksız karşılamaya çalışmak için tabii ki çok iyi bir ekip olmak da gerekiyor. Deniz'in üzerinde çok yük var aslında, ama bu yükü 15-20 kişi beraber yüklendiği için hafiflemiş oluyor.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nın insanın üzerine yüklediği psikolojik yükü idare edebilmeyi öğrenmek de burada gönüllülük yapabilmek için elzem. Örneğin, süpervizyon toplantılarında hepimiz ya birbirimizden bir şeyler öğreniyor ya da birbirimize bir şeyler öğretiyoruz. Bilmediklerimiz hakkında da atölyeler yapıyoruz hemen. Hatla veya kendimizle ilgili konuşuyor, paylaşımlarda bulunuyoruz. İşleyişi nasıl daha efektif, daha kapsayıcı hale getireceğimizi tartışıyoruz. Dayanışmayı çokça hissettiren, dinamik bir ekip olduğumuzu düşünüyorum. Hani olur ya bakıp "Bu ekip her şeyi yapar ya!" der insan. Tam öyle.

Ekip böyle olunca yapabileceklerimiz hakkında hayal kurmak da kaçınılmaz hale geliyor. Herkesin bir hedefi olduğunu toplantılarda görebiliyorum çünkü bazı konularda bir anda gözler ışıltıyor. Benim gözümü ışıldatan konu da LGBTİ+'lar için sığınak çalışması. Pandemiyle beraber barınma ve istihdam konularında aramalarımız çok arttı ve tabii ki bir yerden sonra bizleri de çokça çaresiz durumda hissettiren bir mesele bu. Bu başvuruları yönlendirebileceğimiz ve çözüm bulacak bir yeri beraber kurmak, büyütmek ne güzel olurdu.

Dört senelik LGBTİ+ Danışma Hattı deneyimimde sanırım bu ekibin içinde olmadığım sadece arada 5-6 aylık bir süre var. LGBTİ+ Danışma Hattı olmadığında hayatımın nasıl olacağını deneyimlemiş oldum. Artık içinde olmasa da insan bu kadar sene emek verdiği bir oluşumu o kadar benimsiyor ki devam etmesini ve daha da gelişmesini istiyor. Geri döndüğümde sanki hiç gitmemişim gibi hissettim. Ekibin içine tekrar dahil olmak, aramalara dönmek çok kolaydı. Çünkü ben gitmiştim ama Deniz kalmıştı.

“

Deniz'in üzerinde çok yük var aslında, ama bu yükü 15-20 kişi beraber yüklendiği için hafiflemiş oluyor.

”

“

Geri döndüğümde sanki hiç gitmemişim gibi hissettim. Ekibin içine tekrar dahil olmak, aramalara dönmek çok kolaydı. Çünkü ben gitmiştim ama Deniz kalmıştı.

”

Sanırım LGBTİ+ Danışma Hattı için en büyük dileğim de bu olurdu: LGBTİ+ Danışma Hattı devam etsin. Çünkü o ilk telefonun alındığı günden beri büyük bir gayretle en iyisini yapmak için çabalayan, fedakarlık yapan bir ekip hep oldu burada. LGBTİ+ Danışma Hattı ekibi, bir kimlik altında doğrudan LGBTİ+ öznelerle temas edip dayanışmayı her geçen gün genişletiyor. Umarım daha fazla işe el atarak herkesi kapsayan bir hale geliriz.

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Destek olayım derken...

Dört yıl önce sosyal medyada zaman öldürürken karşıma çıkan bir ilan üzerine hiç düşünmeden neler yaşayacağım hakkında pek bir fikrimin olmadığı bir yola çıktım. Bu yolda ne yapılacağına, nasıl bir işleyişin takip edileceğinin çerçevesi çizilmiş olsa bile, benim neyle karşılaşacağım büyük bir muammaydı. O ilan, şu an birçoğumuza destek olan LGBTİ+ Danışma Hattı'nın kuruluşunun ve burada çalışma yürütecek gönüllüler arandığının ilanıydı. Doğruyu söylemek gerekirse hatta başvuru yaparken yazdığım motivasyon mektubunun içeriğinde tamamen profesyonel gerekçeler sunmuştum, çünkü bunların gerçek motivasyonum olduğuna inanıyordum. Ama şu an bakınca anlıyorum ki bu başvuru aslında içten içe saklandığım kutunun içinden kaçmak için bulduğum bir fırsattı.

Kimi zaman, hiç tanımadığınız insanların olduğu, hiç bilmediğiniz bir yere giderken anlamsız bir rahatlık, bir huzur hissedersiniz ya, ben de eğitimin yapılacağı yere o ruh haliyle gittim. Eğitimin ilk anlarında bu hislerimin boşa olmadığını ve hayatımda belki de ilk defa bu kadar doğru bir yerde olduğumu düşündüğümü hatırlıyorum. Herkesin gözlerinde birilerine destek sağlayacak olmanın verdiği heyecan vardı. Birçok şey öğreniyorduk ve tüm bu yeni bilgilerle telefonun başına geçmeye başlayacaktık. İlk nöbetime giderken hiç olmadığım kadar heyecanlı fakat bir o kadar da gergindim. Çünkü "Ya yeteri kadar destek olamazsam? Ya yanlış bir şey söylersem ve bu da danışanın hayatında istemeyeceğim bir etkiye neden olursa?" gibi sorular dönüyordu zihnimde. Deneyim kazandıkça bu sorular, "Nasıl daha iyi destek olabilirim? Yapılabilecek her şeyi düşündüm mü?" gibi düşüncelere dönüştü. Hattın ilk günlerinden bugün geldiği noktalara baktığımda görüyorum ki bu tarz beyin jimnastikleri daha iyi danışmanlık verme konusunda gelişim göstermemize her gün daha çok yardımcı oluyor.

“

LGBTİ+ Danışma Hattı, hareketin içinde anonim kaldığımız bir yer olsa da aktivizmin bir o kadar güçlü ve etkili bir alanı. ”

Hareketin içinde birçok aktivizm alanı var. LGBTİ+ Danışma Hattı, hareketin içinde anonim kaldığımız bir yer olsa da aktivizmin bir o kadar güçlü ve etkili bir alanı. Yalnız başımıza oturduğumuz odamızda, daha önce hiç tanımadığımız, görmediğimiz, farklı şehirlerden, hatta farklı ülkelerden birçok insanla konuşuyoruz; hayatlarındaki özel ve önemli anları dinliyoruz. Bunu yaparken Deniz personasıyla görünmezlik kazanmış bir aktivist olarak görüyorum kendimi. Amacım asla görünmez olmak değil, açık olmakla ilgili bir sorunum yok; ancak danışanı görmemek ve danışanın da beni görmemesi, bana birçok konuda hem özgürlük kazandırıyor hem de aslında birçok önyargının pılını pırtını toplayıp uzaklaşmasına sebep oluyor. Benim için Deniz olmak, aslında günlük hayatta sahip olduğumuz yargılardan, düşünce yapılarından sıyrılmak ve Deniz'in kıyafetlerini giymek anlamına geliyor. Belki de hiçbir zaman konuşma fırsatı bulamayacağım, varlığından bile haberimin olmadığı, belki kişisel dünya görüşüme göre anlamlı bulmadığım argümanlarla gelen birçok insanla konuşuyorum; ek olarak o kişilere onları dinlediğimi, anladığımı ve destek olmak istediğimi hissettirmem gerekiyor. Bu her zaman çok kolay olmuyor. Kimi zaman empatik bir iletişim kurmak başlı başına bir güçlük haline gelebiliyor. Yine de bu tarz güçlüklerin Deniz'i ve kişisel olarak da beni beslediğini söyleyebilirim.

“

Deniz'in destek olduğu insanlardan biri de benim aslında.

”

Deniz'in destek olduğu insanlardan biri de benim aslında. Deniz'le tanışmadan önce kimliğimi sadece kendime saklamıştım. Deneyimlerimi bile yakın çevremden uzak tutmaya çalışıyordum. İçten içe kim olduğumu biliyordum ama kimliğimi tanımlayıp kabul etmem Deniz'le tanışmamdan kısa bir süre önceye tekabül ediyor. Ancak bunlar hep kendi kendime attığım adımlardı. Deniz'le bu durum değişiklik gösterdi; yaşadığım kaygıların, umutsuzlukların, sorgulamaların ve daha birçok şeyin sadece bana özel olmadığını, Erzurum'dan veya İzmir'den bir başka lubunyanın da benimle benzer

“

Ben kendimi daha güçlü hissettikçe de daha fazla insanın kendi yollarını keşfetmelerine, kabul etmelerine ve hatta o yola çıkmalarına destek olabiliyorum. İşte ben, buna herhangi bir değer biçemiyorum.

”

adımlardan geçtiğini görmek ve onlara destek olmaya çalışmak aslında benim kabuğumdan çıkmama yardımcı oldu.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nın bir parçası olmanın en güzel yanlarından biri de kendi küçük dünyamızın dışına çıkıp herkesin yok saydığı, varlığını kabul etmediği, seslerinin duyulmasına ihtiyaç duyan ve bu coğrafyanın her yerinde olan diğer lubunyalarla görüşebilmek ve onların yaşadıkları hayatları öğrenmek. Bu ailede sadece İstanbul'da, Ankara'da ve İzmir'de belirli mahallelerde yaşayan, belirli bir siyasi görüşü olan, belirli bir tarzda giyinen insanlar yok. Hatta çoğu görüşmeyle birlikte Türkiye'de yaşayan lubunyaları daha yakından keşfedebiliyorum. Hayatım boyunca hiç düşünmediğim açılardan varoluşumuza bakmak, maruz kaldığımız tüm bu fobik, dışlayıcı ve damgalayıcı tavırların karşısında kendimi daha güçlü hissetmeme yardım ediyor. Ben kendimi daha güçlü hissettikçe de daha fazla insanın kendi yollarını keşfetmelerine, kabul etmelerine ve hatta o yola çıkmalarına destek olabiliyorum. İşte ben, buna herhangi bir değer biçemiyorum.

Sen belki de yaşadığın yerde lubunya ortamından, hareketten uzaksın; belki de yakınsın ama bu ortama girmeye, görünür olmaya hazır değilsin; her ne olursa olsun, Deniz senin için burada. Seni duymak, senin için çözüm yolları aramak için burada. Unutma, hiçbirimiz ne yalnızız ne de yalnız!

Deniz

LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Mücadelemiz sadece şekil değiştirir

“Merhaba, ben SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı’ndan Deniz, nasıl yardımcı olabilirim?” Yazarken bile telefonu açarken hissettiğimle aynı heyecanı hissediyorum. Tam olarak bu heyecanla Danışma Hattı gönüllüsü olmaya karar verdim.

Serüvenimiz bugünden yaklaşık bir yıl önce, benim bir şeyleri değiştirebileceğime olan inancımı kazanmamla başlıyor. Ben kendi çapımda küçük adımlar attığım sırada SPoD, LGBTİ+ Danışma Hattı için yeni gönüllülerini arıyor ve sosyal medyada görmüş olduğum ilanla yollarımız kesişiyor. Peki, bu bir tesadüf mü? Hiç sanmıyorum. Hemen ilanı inceliyorum fakat başvurmuyorum; çünkü hazır olup olmadığımdan asla emin değilim. Biraz dinlendiriyorum bu düşünceyi, bu sırada kendimi ölçüp tartıyorum, neler olabileceğini düşünüyorum devamlı. Ara ara formdaki sorulara bakıyorum sonra kapatıyorum, formu kapatmama rağmen aklımdan sorulara cevap ararken buluyorum kendimi. Başvuruların bitmesine yakın o cesareti kendimde topluyorum. Nasıl olsa aklın yolu da bir: “Gökkuşağının altında adil, eşit, özgür bir dünya!”

“Bastık gönder tuşuna, bakalım neler olacak?” diyerek bir yola giriyorum. Başvuru sonrasında yakın bir arkadaşımı arayıp “Ben bir şey yaptım!” dediğimi hatırlıyorum. Ben mücadelede sesimi yükseltecek bir şey yaptım. Buradan sonrasıysa çorap söküğü gibi geliyor. Eğitim sırasında ekip arkadaşlarımla tanışıyorum; herkes ne kadar da birbirinden farklı ve herkes ne kadar da özgür, diye düşünüyorum. İlk defa duvarlarını kıran benim için özellikle. Sonra staj dönemi başlıyor; ilk defa hat açacağım ve sanki ne kadar eğitim alırsam alayım bu işi beceremeyecekmişim, hep bir yerleri eksik yapacakmışım gibi hissediyorum. İlk hattı açtığımda peş peşe beş arama yanıtladığımı hatırlıyorum. Eee, nerede o “Ben yapamayacağım.” diyen düşünceler şimdi?

Hattı ilk açtığım dönemlerde kendime Deniz demek ilginç geliyordu bana. Böyle biraz sorumluluk yüklüyordu bu isim sanki, bir ağırlığı var gibi geliyordu. Daha sonra zamanla bu düşüncemin değiştiğine şahitlik ettim. İsmi gerçekten bir önemi var mıydı? Neden hat

açıyordum? Ne yapmak istiyordum? Tüm bu soruları başvurmadan önce cevaplayan ben, hat açtıkça her gün bu sorulara başka cevaplar veriyordum.

Yaptığım işte isminin bir önemi yoktu, bir şeyleri değiştirebileceğimi ve birilerine yardım edebileceğimi bildiğim için hat açıyordum. İsteğim eşit şartlar altında yaşayabilmektir, ben dahil tüm LGBTİ+'ların eşit ve adil bir dünyada yaşamasını istiyordum. Fakat en önemlisi, süper kahraman evreniyle kafayı bozmuş biri olarak yapmış olduğum bu işin bir kahramanlık olmadığını bilmemdi. Burada ince bir çizgi olduğunun farkındaydım. Evet, benim hattı açmam beni süper kahraman yapmıyordu, lakin telefonu yanıtladığımda bizleri arayan her lubunyayı benim gözümde birer süper kahraman yapıyordu. Öyle ki bir keresinde ekip içerisinde düzenlenen bir çalışmada LGBTİ+ Danışma Hattı'nın hayatımızın hangi noktasında olduğuna dair bir soru sorulmuştu. "Sadece deneyiminizle katkı mı sunuyorsunuz, yoksa Danışma Hattı deneyiminden sizler de yararlanabiliyor musunuz?" gibi bir anlam taşıyordu bu soru. Bu soruya şöyle cevap vermiştim: "Her telefonu açtığımda sanki kendimle konuşuyorum."

Tüm LGBTİ+'ların hayatlarının, hayatlarımızın, bir noktada kesiştiğine inanıyorum ben. Her birimizin yaşantısının çok farklı ve oldukça biricik olduğunu biliyorum; fakat tüm bu farklılıkların küçücük de olsa bir noktada kesiştiğine şahitlik ediyorum hattı her

“

Benim hattı açmam beni süper kahraman yapmıyordu, lakin telefonu yanıtladığımda bizleri arayan her lubunyayı benim gözümde birer süper kahraman yapıyordu.

”

açtığımda. Danışanlar konuşmanın sonunda teşekkür ettiklerinde tam da bu yüzden her danışana "Bizi aradığın için asıl ben sana teşekkür ederim." diyorum. Çünkü danışanların bizleri arayarak birtakım duvarları yıktığını düşünüyorum ve bu durum beni daha çok cesaretlendiriyor. Aramızda ne kadar mesafe olursa olsun, başkaları bizler hakkında ne düşünürse düşünsün hat açıldığında tüm mesafeler, tüm önyargılar birkaç dakikalığına önemini yitiriyor. Bu nedenle hat açarken kendimle konuşuyormuş gibi hissediyorum.

"Peki ya hiç tükenmişlik olmuyor mu?" dersiniz gülerek başımı aşağı yukarı şekilde sallarım bu soruya. Oluyor fakat bir şarkıda da ifade edildiği gibi: "Ama ben inanmam asla mutsuz yarınlara, öyle olsa sen gelmezdin..."

“

*Her telefonu açtığımda
sanki kendimle
konuşuyorum.*

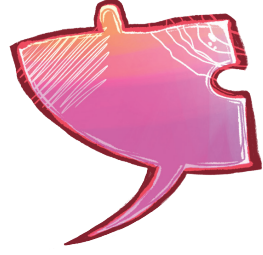
”

Bir de LGBTİ+ Danışma Hattı'yla ilişkileneden önce çok fazla hayal kuran biri değildim ben, biraz fazla akışına bırakıyordum hayatı. Hayatımdaki değişikliklerden biri de bu yönde oldu aslında. Ekip arkadaşlarım benim için sadece ekip arkadaşı olarak kalmadı ve LGBTİ+ Danışma Hattı benim seçilmiş ailem oldu. İşin bir de bu boyutu var: Bizleri arayan danışanlara asla yalnız ve yanlış olmadıklarını söylüyoruz ya, işte burada da bir ekip var ve ben gönüllü olarak yalnız olmadığımı hep bilincindeyim bu aile içerisinde.

Gönüllülük başvurumu yaparken şu an yakaladığım enerjiyi yakalayabileceğimi hiç düşünmezdim, ekibe dahil olmadan önce çok resmi ve herkesin kendi görevi yaptığı bir yer olurmuş gibi geliyordu. Şimdiyse gecenin bir vakti "Yok mu bir oyunumuz?" diye mesajlar alıyorum.

“

Ekip arkadaşlarım benim için sadece ekip arkadaşı olarak kalmadı ve LGBTİ+ Danışma Hattı benim seçilmiş ailem oldu.

”

Tüm bunlar harika ama “Peki, LGBTİ+ Danışma Hattı’nın geleceği nasıl olacak?” diye soracak olursanız, bir deneyimimi anlatarak bu soruyu da cevaplayabilirim. Bir keresinde, çoğu zaman olduğu gibi, ülke içerisinde yaşanan olaylar nedeniyle ya kapatılırsak diye korku duyduğum bir anda, bir ekip arkadaşım şöyle söylemişti: “Kapatabilirler, yasaklayabilirler, korkutabilirler ve bunun gibi bir sürü şey yapmaya çalışabilirler. Bizse mücadelemize her zaman devam ederiz. Mücadelemiz sadece şekil değişir.” Bence LGBTİ+ Danışma Hattı’nın geleceğini de bu değişim belirleyecek. Aynı anda birden fazla kişiyle hat açmak mı? Görüntülü bir şekilde deneyim aktarımları mı? 7/24 açık bir mesaj hizmeti mi? Yukarıda da ifade ettiğim gibi mücadelemiz sadece şekil değiştirir.

Daha renkli bir dünyaya umutla...

Deniz

LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Ben, Deniz ve biz

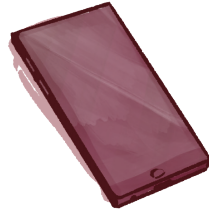
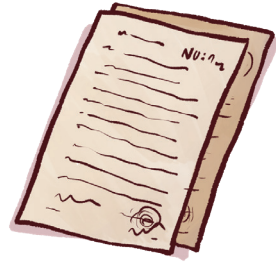
Üniversiteden yeni mezun olduğum ve pandeminin içine düştüğüm, hayatımdaki her şeyin duraksamaya, boşluğa ve belirsizliğe girdiği bir dönemde SPoD'un LGBTİ+ Danışma Hattı'yla tanıştım. SPoD'u önceden bilmiyor olmama rağmen LGBTİ+ Danışma Hattı'nı daha önce duymamıştım. LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülüğü ilanına denk geldiğimde hayatımın bu boş dönemini nasıl doldurabileceğim, nasıl daha anlamlı ve faydalı geçirebileceğim ve kendime nasıl bir amaç edinebileceğim noktasında bu gönüllülüğün tam da aradığım şey olduğunu fark ettim. LGBTİ+ Danışma Hattı'nda neredeyse birinci yılıma yaklaşıyorken bu farkındalığın çok da isabetli olduğunu görüyorum.

Zamansal olarak böyle bir süreçten geçerken ruhsal olarak Türkiye'de iyice artan LGBTİ+ karşıtı nefret söylemlerinden yıpranmaya başladığım ve örgütlenmeye dair isteğimin çokça arttığı bir yerdeydim. Pandemi nedeniyle sadece *online* yapabildiğim

“

Türkiye'de iyice artan LGBTİ+ karşıtı nefret söylemlerinden yıpranmaya başladığım ve örgütlenmeye dair isteğimin çokça arttığı bir yerdeydim. Pandemi nedeniyle sadece online yapabildiğim aktivizm yeterli gelmemeye başlamamıştı, daha somut bir şey istiyordum.

”

aktivizm yeterli gelmemeye başlamamıştı, daha somut bir şey istiyordum. Ayrıca ilişkilenebildiğimdeki güvenli alanını genişletmemin benim için sağlıklı olacağını hissediyordum. Bir yandan da mezun olduğum bölüm açısından, tam karşılığı olmasa da, bu gönüllüğünün bana mesleki olarak da katkılarının olacağını düşünüyordum. Bütün bunlar beni bu gönüllülüğe başvurmaya iten temel sebepler oldu.

Başvurumun ardından mülakata çağırıldım. Mülakatta dahi eğer kabul edilirim ne kadar sıcak bir ortamda çalışacağıma dair bir izlenim edindim ki şimdi emin olarak söyleyebilirim, gerçekten de öyle. Mülakattan bir süre sonra LGBTİ+ Danışma Hattı'na kabul edildiğimi öğrendim ve eğitim ve staj süreci başladı. LGBTİ+ Danışma Hattı'na başvururken yeterliliğim konusunda elbette kaygılarım vardı ancak eğitim ve staj süreci kaygılarımı neredeyse tamamen ortadan kaldırdı. Eğitim sürecinde deneyimlediğim, yeni bir ortama ve hayatımın yeni bir dönemine giriyor olmanın verdiği o tatlı heyecansa hala hatırımda.

Buraya kadar yazıya daha kişisel bir noktadan yaklaştım, şimdi 'Deniz' olarak bu anonim kimliğin bana hissettirdikleri, kattıkları ve LGBTİ+ Danışma Hattı'na olan yararlarından bahsedeceğim. Deniz olmak kendimden tamamen ayrı bir kişilik gibi hissettirmese de bu tamamen ben olmayan personanın kendimi, hattı ve bir noktada danışanı koruma noktasında çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu personayı çok da ilginç buluyorum. Çünkü aslında hem kolektif bir persona hem de her birimize özel. Bu noktada biraz da cinsiyet gibi, hem bizi kapsıyor hem de biricik bir deneyim. Diğer ilginç yanıysa bu personanın sadece Danışma Hattı'nda sesini duyduğum veya e-postalarda yazılarını okuduğum insanlar için var olması ve onlar tarafından algılanması. O yüzden özellikle hat açmak özel bir alan oluşturuyor: o an var olan Deniz ve karşıdaki anonim kişinin alanı.

Ayrıca bu persona biraz da olsa kendinden uzaklaşabildiğin, bu sayede kendini izleyebileceğin ve nötr kalabileceğin bir konum oluşturuyor. Danışma Hattı gönüllüleri olarak bir terapi hizmeti vermesek de, terapi çerçevelerine biraz benzer bir şekilde kendini koruyabileceğin, zamanı ve konuşmayı yönetebileceğin bir çerçeve kurabilmene olanak sağlıyor. Kendini izleme noktasını da önemli buluyorum, zira o an her ne kadar Deniz olsak da kendi hislerimizi engelleyemiyoruz. Bu hisler kendi yaşantılarımıza dokunabiliyor ve bizim hakkımızda bir şeyler söyleyebiliyor. Bu noktada bunları süpervizyona getirebiliyor; ister bireysel, ister toplu bir şekilde bunlar üzerine konuşabiliyoruz. Biz danışanların iç dünyalarına dokunurken onlar da dolaylı yoldan bizimkilere dokunuyor. Ne de olsa her

birimizin deneyimi biricik olsa da öyle veya böyle benzer şeyler yaşamıyor, benzer mücadeleleri vermiyor muyuz?

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllü olmak bana çok şey katıyor. Gönüllü olmadan önceki kendime bir bakış attığımda şu an LGBTİ+'ları ilgilendiren konularda çok daha bilgili olduğumu görüyorum. Bu öğrenme süreci LGBTİ+ Danışma Hattı'nda asla durmayan dinamik bir süreç, çünkü her zaman öğreneceğin yeni bir bilgi oluyor ve kendini güncellemek zorunda kalıyorsun. Bunun da insanı çok güçlendirdiğini düşünüyorum, en azından beni güçlendirdi. Belki önceden yeterince bilgiye sahip olmadığım konuları zihnimde büyütüyor, yersiz kaygılara kapılıyordum. Bazı şeylerin cevabını, ne durumda ne olacağını ve ne yapılmasını gerektiğini bilmenin güçlendirici bir etkisi var ve bunlar kişinin daha çözüm odaklı olmasına katkı sağlıyor. Bu bilgileri başkalarıyla paylaşarak bilgi ağıımızı genişletip başkalarının da güçlenme sürecine katkıda bulunabilmek, bu hattın onca güzel yanından biri. Ayrıca böyle bir takımda bulunmak güçlü bir birlik hissi oluşturuyor; bir lubunya olarak bir zorlukla karşı karşıya gelsem yalnız olmadığımı bilmek bana güven veriyor. Türkiye'nin siyasal ikliminde bir kuir için güven hissinin ne kadar elzem olabileceğinden daha fazla bahsetmeye gerek bile yok sanırım.

“
Biz danışanların iç dünyalarına dokunurken onlar da dolaylı yoldan bizimkilere dokunuyor. Ne de olsa her birimizin deneyimi biricik olsa da öyle veya böyle benzer şeyler yaşamıyor, benzer mücadeleleri vermiyor muyuz?
”

“

Bu öğrenme süreci LGBTİ+ Danışma Hattı'nda asla durmayan dinamik bir süreç, çünkü her zaman öğreneceğin yeni bir bilgi oluyor ve kendini güncellemek zorunda kalıyorsun. Bunun da insanı çok güçlendirdiğini düşünüyorum, en azından beni güçlendirdi.

”

Güven hissinin yanında insanların hayatlarına dokunabilmek, adil dünya inancımı ayakta tutabilmemi sağlıyor. Bu belki de beni hattı açmaya motive eden temel şeylerden biri çünkü buna çokça ihtiyaç duyuyorum. İhtiyaç duyuyoruz, her gün kötü haberlere uyandıkça. Bu yüzden başkalarına yardım edebilmek, onların hayatlarına dokunabilmek bana çok iyileştirici geliyor.

Dayanışmanın oldukça mühim olduğu topluluğumuz için SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'nın çok önemli bir alanda konumlanmış olduğunu düşünüyorum. Kimi lubunyalılar için konuşabileceği, istediklerini yargılanmadan anlatabileceğini düşündüğü tek adres biz olabiliyoruz, bu da çok özel bir konum. Ulaşmak isteyen her kişiye sadece bir telefon veya e-posta uzaklığında. Sıkça tekrarladığımız “Ne yalnızsın ne de yanlıs!” söyleminin bir hatırlatıcısı ve karşılığı olmamızı çok değerli buluyorum. Tüm bunlardan dolayı böyle bir oluşumun içinde yer aldığım için çok şanslı hissediyorum.

Dayanıştıkça güzeliz!

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Bir adım daha yakın

LGBTİ+ Danışma Hattı'na dahil olmak için başvuru yaparken aklımda kendimi keşfetme sürecimde bana destek olan her lubunyaya karşı hissettiğim güçlü bir minnet duygusu ve beni ben yapmış olan bu dayanışma ağının etkin bir parçası olma isteği vardı. Hattın varlığından haberdar olduğum gün yeni hat gönüllüleri için başvuruların açıldığı gündü, bu yüzden hayatımdaki en şanslı denk gelişlerden biri olduğumu söyleyebilirim. Başvuru formunu doldurmaya başladığım ilk andan mülakata, eğitimlerden staja kadar her adımda hem kendimle ilgili hem de ait olduğum bu dayanışma ağıyla ilgili yeni bir şey öğrendim. Sürecimin her noktasında, konuştuğum her kişiyle, ait olduğumu, kabullenildiğimi, elimden tutulduğumu hissettim. Dönüp baktığımda hem böyle bir alanda ilk defa bulunduğum için çok şanslı hem de bu alanı başkaları için de kurabilecek olduğum için çok motive hissettiğimi hatırlıyorum.

Danışma Hattı'na başladığım andan itibaren deneyimlediğim her şeyi anonim ve ortak bir kimliğin gözünden deneyimlediğimi söyleyebilirim. Zamanla Deniz olmak, yani hatta anonim bir kimliğe sahip olmak, benim için kişisel hayatımda olup bitenle hatta geçirdiğim zamanı birbirinden ayırmamı kolaylaştıran, hattın öbür ucundaki kişinin sınırlarını aşmadan kendi sınırlarımı da koruyarak hareket etmemi sağlayan bir sembol haline geldi. Danışma Hattı'na girmeden önce anonim olmanın kişiye daha fazla hata payı bıraktığını düşünüyorken, burada geçirdiğim zaman boyunca sahip olduğumuz ortak kimliğin aslında her birimize

“

Zamanla Deniz olmak, yani hatta anonim bir kimliğe sahip olmak, benim için kişisel hayatımda olup bitenle hatta geçirdiğim zamanı birbirinden ayırmamı kolaylaştıran, hattın öbür ucundaki kişinin sınırlarını aşmadan kendi sınırlarımı da koruyarak hareket etmemi sağlayan bir sembol haline geldi.

”

“
Beraber ilerlediğimiz bu yola benden önce başlayanlardan, benden daha fazla birikimle ve imkanla gelenlerden, benim yapmadığım seçimleri yapmış herkesten birçok şey öğrendiğim ve öğrenebileceğimi hissettiğim bir süreçti bu.
”

Deniz adı altında ekstra sorumluluklar getirdiğini öğrendim. Bu sebeple Deniz birbirimize, dayanışmaya ve hatta ulaşan herkese karşı sahip olduğum sorumlulukların ne kadar kritik olduğunu da bana hatırlatan bir sembol. Diğer bir yandan, Deniz'in hattı açan gönüllüler olarak bize ortak bir kimlik vermesi, hattı tek başıma açıyor olsam da arkamda beni destekleyen ve benimle dayanışan bir grup insan olduğunun da hatırlatıcısı.

Bu ekibin bir parçası olmak benim için şu ana kadar beraber sorumluluk aldığım diğer gönüllü gruplarıyla yaşadığımdan çok daha farklı bir deneyim. Beraber ilerlediğimiz bu yola benden önce başlayanlardan, benden daha fazla birikimle ve imkanla gelenlerden, benim yapmadığım seçimleri yapmış herkesten birçok şey öğrendiğim ve öğrenebileceğimi hissettiğim bir süreçti bu. Özellikle bu ekibe pandemide dahil olan biri olarak hattaki diğer gönüllülerden hiçbiriyle yüz yüze görüşme fırsatı bulamamış olsam da atölyeler ve haftalık buluşmalarımızın da yardımıyla kendime bir yer bulduğumu hissediyorum. Bu anlamda, gerçek bir ekibin bir parçası olmaya da bir adım daha yakın hissediyorum.

Danışma Hattı'nda açtığım ilk telefonu net bir şekilde hatırlıyorum. Telefonun ucundaki kişi çok endişeli, çok kararsız ve bir o kadar da çekingen bir şekilde aramış ve kimliğiyle ilgili yaşadığı kararsızlıklardan bahsetmişti. Benim acemilikten dolayı hissettiğim endişe, yavaş ve takıla takıla verdiği cevaplar bir süre sonra yerini karşındakini anlamaya ve sorularına yanıt bulmaya odaklanmış konuşmalara bırakmış ve yaklaşık on beş dakikalık bir görüşmenin

sonunda iki tarafa da iyi gelen bir sohbet olarak bitmişti. Bu sebepten ilk konuşmam bana hattın, arayan kişinin yardım alıp ayrıldığı bir platformdan daha fazlası olduğunu, telefonun farklı uçlarındaki iki kişinin aynı anda birer deneyim yaşadıklarını net bir şekilde öğretmişti.

Cevpladığım aramalar burada sayamayacağım daha birçok şeyi öğrenme ve deneyimleme vesile oldu. Hattaki yolculuğumun en başından beri daha önce duymadığım ve burada gönüllü olmasaydım duyamayacağım birçok hikayeye tanık oldum. Bu hikayeler beni zaman zaman hüzünlendiren, zaman zaman mutlu eden, zaman zaman da ilham veren hikayelerdi. Bu hikayeleri duymak beni ait olduğum komüniteye daha yakın hissettirdi. Aynı zamanda LGBTİ+ dayanışma ağlarının içindeki kesişen kimliklerin varlığını ve bu kimliklerin beraberinde getirdiği çeşitli zorlukları ve mücadeleleri anlamamı sağladı. Şu an yürüyüşlerde yan yana durduğum, ortak gruplara üye olup ortak sıkıntıları dert edindiğim kişileri bir adım daha yakından tanımış gibi hissediyorum.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nın beni en umutlu ve mutlu hissettirdiği anlar teşekkür içeren geri bildirimleri aldığım aramalar olabilir. Öyle ki bu şekilde aldığım ilk arama gözlerimin dolmasına ve kelimelerin ağzıma dolanmasına bile sebep olmuştu. Konuşma sırasında söylediğim bir sözün, önerdiğim bir yazının veya bazen sadece sessiz bir şekilde hattın ucunda beklememin bu denli işe yaradığını görmek bu platformun aslında ne kadar dayanıklılık artırıcı olduğunu bana defalarca kanıtladı.

Bundan iki ay kadar önce kendi hayatımda hiç olmadığı kadar yoğun ve zorlu bir döneme girdim. Bir yandan sağlık problemleri yaşıyorken bir yandan da aileme açılma konusunda sıkıntılar çektiğim bir zamandı. Bu yoğunluğumun içinde kendimi değersiz ve kayıp hissettiğimi hatırlıyorum. Bir noktada LGBTİ+ Danışma Hattı'nı bırakmamın iyi olacağına da inanmış ve ayrılmayı planlamıştım. Ancak bu planları yaptığım sırada hat açtığım bir gün fikrimi değiştirdi. Hem gün içinde arayan kişiler hattan destek bulabildiklerinde duyduğum rahatlamış ses tonları hem de peş peşe gelen iki teşekkür çağrısı beni kendime getirdi. Hattı

açtığımda fikrimin değişmesi aslında burada yaptığımız şeyin hattı açanlar için de besleyici ve güçlendirici olduğunun bir göstergesi.

Danışma Hattı'nda olduğum süre boyunca böyle birçok farkındalık yaşadığımı söyleyebilirim. Benim sürecimin, benim zorluklarımın ve şu anda olduğum kişinin bir yandan son derece kişisel ve benzersiz olduğunu bilip bir yandan da telefonun diğer ucundaki kişilerin benzersiz deneyimleriyle ortaklaşabilen bir yanının olduğunu görmek benim için tarif edilemez bir duygu. Kendimi bu dayanışma

“

İlk konuşmam bana hattın, arayan kişinin yardım alıp ayrıldığı bir platformdan daha fazlası olduğunu, telefonun farklı uçlarındaki iki kişinin aynı anda birer deneyim yaşadıklarını net bir şekilde öğretmişti.

”

ağının parçası olduğum için hiç olmadığım kadar bir gruba ait, kabullenilmiş ve güçlü hissediyorum. Bununla birlikte hat açıyor olmak bana profesyonel hayatta ilgilendiğim alanla ilgili de birçok şey öğretti. Şu an sahip olduğum içgörüyü ve deneyimi hiçbir stajla veya teori dersiyle alabileceğimi düşünmüyorum. Bölümü sevmediğini ve ilgilenmediğini düşünmüş biri olarak şu an 'akran' olarak verdiğim desteğin etkilerini görmenin beni ne kadar mutlu ettiğini fark edince bunu profesyonel bir bilgi birikimi ve tecrübeyle yapıyor olma fikri heyecan verici görünmeye başladı.

Şu an en büyük amacım eğitimimi tamamlayıp LGBTİ+ Danışma Hattı'nda yaptığım gönüllülüğü bir meslek olarak yapmak. Burada olmanın beni hayatta yapmak istediğim şeyi bulmaya bir adım daha yaklaştırdığını hissediyorum.

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Benim de anlatacaklarım var

LGBTİ+ Danışma Hattı'ndaki gönüllülük deneyimim pandemi süreciyle başladı. Pandemi öncesinde fiziksel olarak çok yoğun bir dönemdeyken pandemi döneminde kendimi birden bir boşlukta buldum ve yapmak istediğim şeyler hakkında defalarca düşünme fırsatı buldum. Üstüne en çok düşündüğüm konuya bir LGBTİ+ özne olup neden aktivizmin içinde daha aktif bir rol almamış olmam oldu. Aktivizme daha somut bir şekilde dahil olma isteğim, LGBTİ+ Danışma Hattı için gönüllü alımına dair ilanı görünce oldukça arttı.

İlanı gördüğüm zaman büyük bir heyecan ve istek hissettim, keza tam olarak bu şekilde dahil olmanın benim için uygun olduğunu düşündüm. Hatla daha önce ilişkilennememiştim, çünkü kendim hakkında konuşmak ve yardım istemek sık olarak yaptığım bir şey değildi. Kendi içimde ve kafamda sessizce yaşamayı tercih ediyordum çoğu zaman; fakat hatla ilişkilennemden sonra bu tercihim büyük ölçüde değişti. Danışma Hattı'nda aktif bir şekilde karşı tarafı dinlerken, benim de anlatacak bir şeylerimin olduğunu ve bu ihtiyacımı gidermek istediğimi fark ettim. Hat açtığım ilk günden bugüne kadar edinmiş olduğum tüm deneyimlerin beni birçok yönden dönüştürdüğünü hissediyorum.

“Eğitim süreci oldukça yoğun ve faydalıydı. Bu sürecin benim için çok bilgilendirici olduğunu düşünüyorum, aklıma takılan en ufak soruyu bile sorduğum ve çoğu senaryonun tartışıldığı bir ortam olmasının bunda büyük bir payı var.

”

Beni Danışma Hattı'nda gönüllülüğe iten bir başka sebepse 'dinleme' eyleminin yaptığım en iyi şeylerden biri olmasıydı. Dinlemeyi, bir probleme çözüm bulmayı ve yardım etmeyi çok seviyorum. Özellikle bunu parçası olduğum topluluğun diğer bireyleri için yapmak istedim. Gönüllülük için başvurduğumda kabul edilmeyi çok istiyordum; fakat kendimi genellikle hep en kötü ihtimali düşünürken bulduğum ve yetersiz hissettiğim için kabul alma ihtimalimin düşük olduğunu düşünüyordum. Tam aksine, mülakat ve eğitim süreci benim açımdan çok iyi geçti. Bundan dolayı kendime olan güvenim ve aktivizme olan inancım arttı.

Eğitim süreci oldukça yoğun ve faydalıydı. Bu sürecin benim için çok bilgilendirici olduğunu düşünüyorum, aklıma takılan en ufak soruyu bile sorduğum ve çoğu senaryonun tartışıldığı bir ortam olmasının bunda büyük bir payı var. Buna ek olarak, uzun süre gönüllülük yapmış kişilerin katılıp deneyim paylaşması da benim için eğitimin en iyi yanlarından biriydi. Eğitim sürecinden sonra başlayan staj sürecinden önce kendimi hat açarken hayal ediyordum ve sanki dernekten ve hayattan soyutlanmış bir şekilde, tamamen kendi başıma telefonun başında olacağımı düşünüyordum. Özellikle pandemi döneminde oluşumuz bu hissimi pekiştiriyordu. Fakat hiç de hayal ettiğim gibi yalnız ve soyutlanmış hissetmedim. Aklıma takılan soruları yazıp kısa sürede cevap alabildiğim bir iletişim kanalının olması bana kendimi iyi hissettirdi. Ek olarak, staj esnasında gözlem ve deney yoluyla öğrenebilmek de çok faydalı bir deneyimdi ve bu sayede kendimi rahatlamış hissetmiştim.

Danışma Hattı'yla birlikte birbirinden farklı birçok duygu da deneyimlemiş oldum. Beni üzen, mutlu eden, hayal kırıklığına uğratan, tükenmiş, umut dolu veya yorgun hissettiren çok zaman oldu. Üzgün olduğum anlar genellikle danışanın, dernek olarak somut bir şekilde yardım edebileceğimiz alanının dışında kalan bir konuda destek talep ettiği durumlarda oluyor. Yapabileceklerimizin kısıtlı olduğunun, mevcut düzen ve şartlarda zaten elimizden gelen desteği verdiğimizizin ve kahraman olmadığımızın bilincindeyim; fakat böyle anlarda çaresiz hissediyorum. En mutlu olduğum ve umut dolu hissettiğim anlarsa, genellikle daha önce bir konuda bize danışmış olan ve sürecinin, probleminin

“

Deniz yargılardan, cinsiyetten veya belirli herhangi bir kimlikten arınmış bir özne benim için. Bu kimliğe bürünmek bana kendimi olağanüstü güçlü ve mutlu hissettiriyor ve bunu yapabilmenin sırrının büyük ölçüde anonimlikten geçtiğine inanıyorum.

”

veya duygu durumunun iyiye gittiğini bizimle paylaşmak için arayan danışanlarla konuştuğum zamanlar oluyor. Böyle anlarda hat başında geçirdiğim zorlu anlar kayboluyor ve çok iyi hissediyorum. LGBTİ+ Danışma Hattı'yla alakalı en büyük hayallerimden biri,

daha fazla alanda etkin hizmet verebilmek. Danışanların zaman zaman bugün karşılayamadığımız çok geniş konularda talepleri olabiliyor. Ancak bu konulardan ziyade, danışanlar genellikle duygusal destek almak için başvuruyor. Duygusal destek aramaları bazen zorlayıcı olabiliyor, ama aslında en önemlisi yargılamadan aktif bir şekilde karşı tarafı dinlemek. Özellikle geri bildirim veya teşekkür araması aldığım zaman, “İyi ki burada gönüllüyüm.” diyebilirim. Talep ettiğimiz haklara bir gün sahip olacağımızı biliyorum ve danışanlara sürekli söylediğim cümleyi kendi içimde hep tekrarlıyorum: “Yalnız veya yanlış değilim.”

Deniz kimliğine bürünmek benim için çok şey ifade ediyor. Hem kendi hayatımdan uzaklaşabildiğim bir araç olarak hem de tamamen danışanlara destek olmak üzerine kurulmuş bir amaç olarak. Bu kimlik bende adeta ideal bir LGBTİ+ savaşçı algısı

yaratıyor. Deniz yargılardan, cinsiyetten veya belirli herhangi bir kimlikten arınmış bir özne benim için. Bu kimliğe bürünmek bana kendimi olağanüstü güçlü ve mutlu hissettiriyor ve bunu yapabilmenin sırrının büyük ölçüde anonimlikten geçtiğine inanıyorum. Bu anonimliğin hem danışanları hem de hattın karşısındaki bizleri koruduğunu düşünüyorum. İçimizde daha önce sesli söylemediğimiz çok fazla şey oluyor ve belki de bunları söylememe sebebimiz çevremizdeki kişilerden alacağımız tepkilerden çekinmemiz. İşte Deniz'in varlığı ve anonimliği burada önem kazanıyor, çünkü telefonun başında bu şeyleri söyleyebileceğimiz ve tepkiyle karşılaşmayacağımız güvenli bir alan mevcut. Karşılıklı sınırlar bağlamında oluşturulan bu güvenli ortam iki tarafı da oldukça besliyor ve faydalı olabiliyor.

Derneğin en sevdiğim ve faydalı bulduğum yönlerinden biri de sık sık toplantılar ve atölyeler yapıyor oluşumuz. Yorucu veya kötü bir günün ardından bu etkinliklere katılmak bana kendimi hemen iyi hissettiriyor. Bunun sebebini ekip dinamiğimizin uyumluluğuna bağlıyorum, herkes yaptığı işin sorumluluğunun bilincinde ve birbirine değer veriyor. Bu benim en büyük motivasyonlarımdan bir tanesi. Yaşadığım tükenme anlarında da benim için güzel bir güç kaynağı oluyor ekibim.

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Dayanışma güçlendirir

Hayatımın en bunalmış olduğum bir döneminde, sosyal medyada gezinirken SPoD'un LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülüğüyle ilgili ilanına denk geldim. Çok ilgimi çekti ve heyecanla başvuru yaptım. Mülakata çağırıldığımda o zamana kadar girdiğim yüksek lisans ve iş mülakatlarından kötü ayrıldığı için oldukça umutsuzdum. Fakat mülakat başladığı andan itibaren beni gerçek anlamda çok pozitif ve anlayışlı bir tavırla dinleyen insanlarla karşılaştım. Mülakat bittiğinde "Umarım bu ekiple çalışabilirim." diye düşündüğümü çok net hatırlıyorum. Bu sebeple, aslında en yalnız hissettiğim, bunaldığım ve yorgun olduğum pandemi döneminde LGBTİ+ Danışma Hattı bana bir umut ışığı oldu. Kabul edilmemle beraber gerçekleşen eğitim, staj ve sonrasında hat açma süreci boyunca böylesine güçlü ve disiplinli bir ekibin içinde olmak bana çok iyi hissettirdi. Evde kapalı kalmışken, danışanlarla iletişim kurmak, benzer deneyimleri yaşamak ve bunun üzerine konuşmak, pandeminin getirdiği yalnızlık hissini büyük ölçüde azalttı.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda olmak tanımadığınız kişilerin dertlerine ortak olmak, bazen kendinizden parçalar bulmak demek oluyor. Bu durum kimi zaman kötü ve çaresiz hissettirebilse de sadece bir telefon görüşmesiyle danışanları bir nebze de olsa iyi hissettirebilmek, onları dinlemek ve hiçbirimizin aslında yalnız olmadığını hissetmek çok değerli bir duygu. Çoğu zaman ortaklaştığımız problemler benzerlik gösterse de, hat açarken belki de hiçbir zaman haberimin olmayacağı dezavantaj ve sıkıntıları konuşabilmek, benim için oldukça şaşırtıcı ve ufuk açıcı oluyor. Bazen yaşadığımız dünyayı sadece kendi çevremizden ibaretmiş

“

Mülakat bittiğinde 'Umarım bu ekiple çalışabilirim.' diye düşündüğümü çok net hatırlıyorum.

”

“

Bunca mesafeye, bunca farklı deneyime rağmen dayanışabilmek bana LGBTİ+ hareketinin ne kadar güçlü ve kararlı olduğunu hatırlattı.

”

gibi algılayabiliyor ve farklılıklara körleşebiliyoruz. LGBTİ+ Danışma Hattı bu noktada, Türkiye'nin dört bir yanından aramalarla, bana durumun böyle olmadığını çok net bir şekilde göstermiş oldu. Bunca mesafeye, bunca farklı deneyime rağmen dayanışabilmek bana LGBTİ+ hareketinin ne kadar güçlü ve kararlı olduğunu hatırlattı.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda anonim olmak, yani Deniz olarak var olmak, bana kendi düşüncelerimden, yargılarımdan uzaklaşma konusunda çok yardımcı oldu. Çünkü orada kendi kimliğimle var olmadığının bilincindeyim; ben sadece bir dinleyiciyim, elimden geldiğince bilgi veriyor ve yardımcı olmaya çalışıyorum. Ama Deniz sosyal hayatımda var olan ben değil, olmamalı da. Hattı, sıradan bir çağrı merkezi mantığıyla ve anonim olmadan açıyor olsaydık çok hassas konulardan konuşabiliyor olmamız sebebiyle karşılıklı sınırları korumak daha zor olabilirdi. Ayrıca bu sınırlar, devamlı hedef gösterildiğimiz bugünlerde bize de bir güvenlik bariyeri oluşturuyor. Verilen emek karşısında güvende hissedebilmek de büyük ölçüde Deniz personasıyla sağlanan bir şey.

LGBTİ+ Danışma Hattı askerlik muafiyet süreci ve cinsiyet uyum süreci gibi konularda prosedürel bilgileri öğrenmek için en doğru kaynaklardan biri. Devamlı bilgilerimizi güncelliyor ve LGBTİ+'lara doğru ve güvenilir bilgiyi sunmak için çabalyoruz. Prosedürel bilgilerin dışında temel başvurularımız duygusal destek üzerine geliyor. Tanımadıkları fakat güvenebilecekleri biriyle duygu ve düşüncelerini paylaşmanın LGBTİ+'lara iyi geldiğini gözlemliyorum. Görüşmenin sonunda danışanların konuşmanın iyi geldiğini ve ihtiyaç duyduklarında tekrar arayacaklarını söylemeleri benim için en büyük motivasyon kaynaklarından biri.

“

Burada salt disiplinli bir çalışmadan öte, devamlı birbirini destekleyen ve yardımcı olmaya çalışan bir ekip var. LGBTİ+ Danışma Hattı ekibindeki dayanışma ortamının çok güçlü olduğunu düşünüyorum.

”

Danışanlarla paylaştıklarımıza ek olarak, ekip olarak birbirimize gösterdiğimiz dayanışma da benim için çok güçlendirici oldu. Uzun süre boyunca kimliğine dair sorgulamaları halı altına süpürmüş, düşünmekten ve konuşmaktan kaçmış biri olarak çevremde oldukça az sayıda açık kimlikli LGBTİ+ bulunuyordu. Dolayısıyla Danışma Hattı sayesinde edindiğim çevre benim için çok değerli. Burada salt disiplinli bir çalışmadan öte, devamlı birbirini destekleyen ve yardımcı olmaya çalışan bir ekip var. LGBTİ+ Danışma Hattı ekibindeki dayanışma ortamının çok güçlü olduğunu düşünüyorum. Tüm ekip arkadaşlarımin hattı daha da yukarı taşımak için çabaladığını biliyor ve yargılanmadığım, görüşlerimi ifade edebildiğim, değer gördüğüm bir ekipte var olmanın verdiği heves ve mutlulukla hareketin daha güzel noktalara erişeceğine kalpten inanıyorum. Kararlılığımız ve dayanışmamız haklı mücadelemizi güçlendiriyor.

Daha çok LGBTİ+'ya destek olabileceğimiz, çoğalarak ve dayanışarak güçleneceğimiz günlerin umuduyla...

Deniz

LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Çalışkan arılar gibi

LGBTİ+ Danışma Hattı'na, üniversiteden yeni mezun olduğum sırada tam da yapacak değerli bir şey arıyorken, gönüllülük ilanını görmem üzerine dahil oldum. Gönüllülüğün ilk zamanlarında yaptığım işe ayak uydurmak ve görevimi yerine getirmek motivasyonuyla hareket ediyordum. Henüz ne yaptığımı tam olarak idrak edemiyordum ancak telefon ve e-postaları yanıtlamaya alışınca aslında son derece anlamlı ve insanlara katkı sağlayan bir işin parçası olduğumu anlamaya başladım.

Eğitim döneminde zorunlu askerlik, cinsiyet uyum süreci, sosyal yardım, hukuki destek, psikolojik destek, duygusal destek gibi konularda bilgilendirildik. Her şey kulağa hoş geliyordu ancak insanlara sadece telefon üzerinden yapılan yardımın etkililiğine dair tereddütlerim bulunuyordu. Hat açtıkça gördüm ki insanlar duygusal anlayış karşısında çok seviniyorlar ve telefonu içtenlikle teşekkür ederek kapatıyorlar, öyle ki yaptığımız psikolojik destek yönlendirmesi birçoğunu çok mutlu ediyor ve bundan faydalanıyorlar. Diğer yandan, hukuki konularda ekibimizin danışanların tıkanıdığı noktalarda nasıl Hızır gibi yetiştiğine tanıklık ettim. Epey karmaşık olan askerlik sürecindeyse ekip olarak önce danışanların geldikleri aşamayı teşhis ediyor, ardından atılabilecek adımları belirliyoruz; bunun için hem notlarımızı tarıyor hem de haberleşme ağımız üzerinden birbirimize soruyoruz. Çalışkan arılar gibi vızır vızır çalışıyoruz. Yani anlıyorum ki yüzünü hiç görmediğimiz insanlara sadece hat üzerinden, 15 dakikada dahi kocaman destekler sunabiliyoruz. Bu mümkünmüş.

“

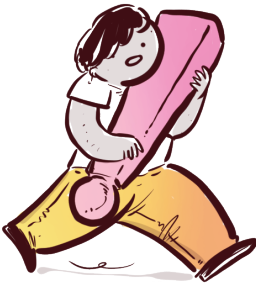
Yani anlıyorum ki yüzünü hiç görmediğimiz insanlara sadece hat üzerinden, 15 dakikada dahi kocaman destekler sunabiliyoruz. Bu mümkünmüş.

”

Hat açarken farklı insanlarla farklı şekillerde temaslar kurmayı öğrendim. Mesela bazı insanlar sadece bilgi almak istiyor, onlara daha resmi bir ses tonuyla bilgi aktarıyorum; bazıları daha empatik tepkiler duymayı daha çok seviyor; bazılarınsa sınırlarla arası kötü olabiliyor. Sanıyorum ki daha önce üç saat kadar kısa bir süre içinde bu kadar farklı tarzlarda temas kurmamıştım. Tüm bu deneyimler benim için de bir kişisel gelişim.

Kişisel gelişim demişken... İletişimimi karşımdakine göre ayarlamak Danışma Hattı'ndan edindiğim tek beceri değil. Eğitim hayatında alaylara maruz kalmış bir insan olarak ilk dönemler tanımadığım insanlara sesimi duyurmaktan cidden çok çekiniyordum. Deneyimlerim sonucu şöyle bir noktaya geldim: Sesimin karşıda bir yankısı oluyor; karşıdakiler oradan bir bilgi, bir fikir veya duygusal destek alıyorlar ve genelde müteşekkire bir şekilde kapatıyorlar telefonu. Çekinmeye gerek yokmuş. Artık daha profesyonel ve özgüvenli hissediyorum. Buna ilaveten, başlarda yanlış müdahalede bulunmaktan, yanlış bilgi vermekten de korkuyordum veya sadece danışana yetememekten... Oysa şimdi bir şekilde doğru bilgiyi buluyorum, notlardan veya diğer Denizlerden. "Emin olduktan sonra size geri dönebilir miyim?" Gittikçe daha iyi kavriyorum. İyi de iş çıkartıyorum bence. Artık daha yetkin ve huzurlu hissediyorum.

LGBTİ+ Danışma Hattı'ndan bir diğer kazanımım da askerlik sürecine dair oldu. Askerlikten muafiyet sürecini az çok duymuştum ancak bu bana karmaşık ve korkunç bir süreç gibi geliyordu. Bu yüzden, huzursuz bir şekilde, herhalde bedelli yaparım diye düşünüyordum. Ancak tanıklık ettim ki pek çok lubunya bu hakkı kullanmak istiyor ve bu motivasyonla muafiyet sürecine başvuruyor. Süreç sahiden karmaşık ancak notlarımızı okuya okuya, ekibime

“

*Danışma Hattı gönüllüsü
olmasaydım, kendi başıma bu
cesareti asla toplayamayacağımı
düşünüyorum.*

”

“

Tekrar fark ettim ki biz çeşit çeşidiz. Şiveler, aksanlar, alıktırma durumu, ekonomik koşullar, ihtiyaçlarımız, sıkıntılarımız... Her deneyimimizle çeşit çeşit.

”

sora sora ve insanlara yol göstere göstere bu sürece hakimiyetim iyice arttı. Sonunda ben de muafiyete başvurma cesaretini toplayabildim. Danışma Hattı gönüllüsü olmasaydım, kendi başıma bu cesareti asla toplayamayacağımı düşünüyorum.

Kendi odamda bilgisayarım üzerinden hattı açıyorum. Adana'dan, Kastamonu'dan, Eskişehir'den, Iğdır'dan, İstanbul'dan, İzmir'den gelen aramalar alıyorum. Hiç gitmediğim ve "Acaba nasıldır oralar?" diye merak ettiğim şehirlerden aramalar geliyor. Kültürleri, yaşları çeşit çeşit olan bu insanların hem çok farklı hem de bir o kadar benzer dertleri var. Bedeniyle ruhunu uyumlamak isteyenler, ailesi tarafından incitilenler, askerliğe dair kaygıları olanlar, açılmak için cesaret arayanlar... Ülkemin her yanından lubunyalara destek vermeyi, onlarla dayanışmayı ve onlara minicik de olsa yardımda bulunmayı çok seviyorum ve bunun bir parçası olmaktan da gurur duyuyorum.

Aylarca hat açmanın ve e-posta yanıtlamanın ardından tekrar fark ettim ki biz çeşit çeşidiz. Şiveler, aksanlar, alıktırma durumu, ekonomik koşullar, ihtiyaçlarımız, sıkıntılarımız... Her deneyimimizle çeşit çeşit. Yani genel kanının aksine tek tip değiliz. Ayrıca birilerinin portre etmeye çalıştığı gibi marjinal insanlar da değiliz; sadece insanız. Kaygılarımız, üzüntülerimiz, öfkemiz var; daha mutlu ve eşit bir dünyada yaşamaya ihtiyacımız var.

Deniz

LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

İzdüşümler

LGBTİ+'lara karşı baskı ve şiddetin sistematik bir şekilde arttığı Türkiye'de, Danışma Hattı'nın kritik bir işlevi olduğunu düşünüyorum çünkü bu hat toplumda var olan şiddetle sürekli uyarılan LGBTİ+'lar için güvenli bir alan oluşturup onları bilgilendiriyor ve destekliyor. Kişisel açıdansa bu hat benim için bir okul işlevi görüyor. Bu okul sayesinde Türkiye'deki LGBTİ+'ların yaşadığı deneyimlerle sadece LGBTİ+ hareketindeki değil, aynı zamanda LGBTİ+ toplumundaki değişimleri de yakından gözlemleme imkanı buldum. Sadece kendi sahip olduğum kimliklerin ötesinde, farklı siyasi görüşten, ekonomik ve sosyal sınıftan LGBTİ+'ların hikayelerini dinlemek, bu hikayelerin benim yolculuğumdaki izdüşümlerini görmek veya farklılaştığı noktaları anlamak sadece harekete değil, hayatıma ve genel açıdan hayatın kendisine karşı da daha geniş perspektiften bakmamı sağladı.

LGBTİ+ Danışma Hattı birçok farklı geçmişe sahip insana hizmet veriyor. Bu hizmet, ana olarak bilgilendirme ve duygusal destek olmak üzere ikiye ayrılıyor. Bu doğrultuda, Danışma Hattı'na başvuran danışanları da ikiye ayırabiliriz. Bunlardan ilki bilgi almak için arayan danışanlar; bu grup sadece LGBTİ+'ları kapsamayıp

“

Sadece kendi sahip olduğum kimliklerin ötesinde, farklı siyasi görüşten, ekonomik ve sosyal sınıftan LGBTİ+'ların hikayelerini dinlemek, bu hikayelerin benim yolculuğumdaki izdüşümlerini görmek veya farklılaştığı noktaları anlamak sadece harekete değil, hayatıma ve genel açıdan hayatın kendisine karşı da daha geniş perspektiften bakmamı sağladı.

”

natrans heteroseksüel kişileri de içeriyor. Bir başka deyişle, bilgilendirici içeriğe sahip konuşmalar genel olarak cinsiyet uyum süreci ve askerlik gibi konuları kapsamakla birlikte psikolog, doktor, öğretmen gibi meslek gruplarından kişilerin danışanları, hastaları veya öğrencileri için bilgi istemesi veya natrans heteroseksüel kişilerin -çoğunlukla akrabaların- bir yakını kendilerine açıldıktan sonra ne yapacaklarını bilememesi üzerinden ilerliyor. Kişisel deneyimlerimden yola çıkarak bu tür danışanlar için elinizde belirli bir yönergenin olmasının yeterli olduğunu söyleyebilirim. Bu yüzden zorlanma ihtimaliniz diğer danışanlara göre oldukça az.

İkinci grupsa bir keşfetme süreci içerisinde olup belirli zaman dilimleri içerisinde bizi arayarak yaşadıkları deneyimleri paylaşan danışanlardan oluşuyor. Onların paylaştığı deneyimleri ve ilerlemeleri yakından takip ettiğimde LGBTİ+ Danışma Hattı'nın hareket içerisinde ne kadar önemli bir işlevi olduğunu fark ettim çünkü duygusal destek verdiğim danışanların birçoğu sessizliğe ve gizli kalmaya mahkum edilmiş insanlardı benim gözümde. Nitekim sürekli olarak cisheteronormatif sistem tarafından utandırılmış ve suçlu hissettirilmiş bu grubun sağlıklı bir şekilde hayatta kalabilmeleri için sosyal bir desteği olmadığını gördüm. Bu noktada, yalnızlaştırılmış ve sessizliğe itilmiş kişiler, bir çıkış yolu bulmak için Danışma Hattı'na başvuruyor ve bu hat sayesinde kimi zaman kendi hayatlarının kontrolünü ele almaya çalışıyor, kimi zaman da sahip oldukları kimliklerle bağ kurup yaşadıkları deneyimleri anlamlandırabilir hale geliyorlar. Bu sayede kendilerini nasıl tanımladıklarını, neleri sevip neleri sevmediklerini sesli bir şekilde dile getirebiliyorlar.

Buradaki önemli nokta, LGBTİ+ Danışma Hattı olarak onların seslerini güçlendirmeye yardımcı olmamız. Öyle ki, Danışma Hattı danışanların keşfetme süreçlerini daha rahat geçirmelerini sağlamayı hedefliyor. Aynı zamanda, hayatımızın her alanını işgal etmeye çalışıp bizi kısıtlayan cisheteronormatif sistemle tek başına mücadele etmenin getirdiği ruhsal yüke karşı danışanları bilgilendirip psikolojik, hukuki ve sosyal açıdan destekliyor. Bu destekleme sürecinin bir hat gönüllüsü olarak bana getirisi çok

“

Yetersizlik hissi, Danışma Hattı'nda gönüllü olduğum sürece hissettiğim en güçlü duygulardan birisiydi. Her ne kadar olumsuz bir duygu olsa da bu duygu kişiyi sürekli öğrenmeye ve araştırmaya itebiliyor. Diğer taraftan, SPoD'un iç bileşenleriyle birlikte verilen ortaklaşa ve özverili çaba da yetersizlik hissini azaltmaya yardımcı oluyor.

”

kıymetli çünkü sessizliğe ve gizli kalmaya tutsak edilmeye çalışılan ve görünür LGBTİ+ nüfusun yoğun olmadığı küçük şehirlerde yaşayan danışanların hikayelerini dinleyip mücadelelerine tanıklık etmek bir hareketin bir öznesi olarak beni eğitiyor, güçlendiriyor ve yaptığım işin devamlılığı için beni motive ediyor.

Deniz kimliği, danışanla hat gönüllüsü arasındaki köprü olmakla birlikte gönüllünün gerçek hayatıyla hat gönüllüsü kimliği arasındaki çizgi gibi. Bu çizgi anonim kalmamızla güçlendirilmiş hatta. Bu sayede danışan ve gönüllü arasında güvenli bir ilişkinin kurulması amaçlanıyor. Fakat bütün bunların ötesinde, bana göre Deniz kimliğinin, buna paralel olarak anonim kalmanın, bir getirisi de olası kurtarıcı rolünü engellemesi. Çünkü LGBTİ+ Danışma Hattı'ndaki iletişimde, danışan ile gönüllü sırasıyla alıcı ve verici rolünü üstleniyor. Bu rol dağılımıysa doğası gereği bir asimetri oluşturabiliyor. Bu noktada, danışan, Deniz kimliğini kendisini sorunlarından kurtaran bir kurtarıcı olarak görebilir veya tam tersi bir şekilde ya bilinçli ya da bilinçsiz olarak

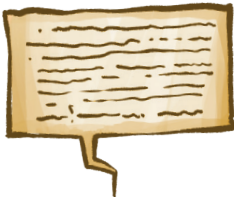

hat gönüllüsü de kurtarıcı rolünü üstlenebilir. Bu durum, var olan ilişkiyi danışan-gönüllü ilişkisi ötesine taşıyabilir ki bu noktada, anonim kalmak bu sorunu ortadan büyük ölçüde kaldırıyor ve kurumsal bir kimliğin oluşmasına katkı sağlıyor. Nitekim, danışanlar, hattı Deniz'in burada olmasından kaynaklı olarak değil, SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı olmasından dolayı arıyor.

Yetersizlik hissi, Danışma Hattı'nda gönüllü olduğum sürece hissettiğim en güçlü duygulardan birisiydi. Her ne kadar olumsuz bir duygu olsa da bu duygu kişiyi sürekli öğrenmeye ve araştırmaya itebiliyor. Diğer taraftan, SPoD'un iç bileşenleriyle birlikte verilen ortaklaşa ve özverili çaba da yetersizlik hissini azaltmaya yardımcı oluyor. Buna ek olarak, SPoD'un gönüllülerini destekleyici süpervizyon grupları ve koordinasyon toplantıları düzenlemesi, gönüllülerin ihtiyacına göre çeşitli etkinlikler düzenlemesi, yine bu yetersizlik hissini azaltıyor. Fakat bütün bunların ötesinde alandaki diğer LGBTİ+ derneklerinin varlığı da yetersizlik hissini azaltıcı bir işleve sahip. Yetersiz kaldığımızı düşündüğüm bir anda alandaki diğer sivil toplum kuruluşlarına yaptığım yönlendirmeler ve danışanları doğru yere yönlendirdiğimi bilmek benim için her zaman için rahatlatıcı oldu.

Deniz LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Benim küçük devrimim

LGBTİ+ Danışma Hattı'nın varlığından üniversitedeki hocamın sosyal medyadaki bir paylaşımıyla birlikte haberdar oldum. Gördüğüm anda çok heyecanlandım ve tam bana uygun bir şey olduğunu düşündüm. Böylelikle LGBTİ+ Danışma Hattı maceram başlamış oldu.

Öncesinde LGBTİ+ aktivizmi hakkında herkes kadar bilgim vardı ancak bu çok çeşitli topluluğun yaşadığı zorluk ve ihlaller hakkındaki bilgilerimin yeterliliği tartışılır durumdaydı. LGBTİ+ Danışma Hattı'nın gönüllü eğitimine katılmamla birlikte bu durum elbette değişti; ama diğer yandan kendimi sudan çıkmış bir balık gibi hissediyordum, çünkü benim için yepyeni bir deneyimdi.

“

Ben kendi duyguları ve istekleri hakkında hiç düşünmeyen biriymen LGBTİ+ Danışma Hattı'na dahil olmamla birlikte kendi içimde küçük bir devrim geçirdim.

”

Özellikle kendimi yetersiz hissettiğimi hatırlıyorum. LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllülük yapacaktım ancak “Ben bu işi becerebilecek miyim? Faydalı olabilecek miyim?” gibi kaygılarım vardı. Bu kaygı dolu dönemi etrafımdaki muhteşem insanların tecrübeleriyle ve zamanla kendi tecrübelerimle aşabilmeyi başardım. Kaygının ardından gelen heyecansa, hattı her açıştımda sürüyor ve günün sonunda kendini tatlı bir yorgunluğa bırakıyor.

Hattı birçok farklı kişi açıyor ve hepimizin kendine has özellikleri olsa da Danışma Hattı gönüllüleri olarak kolektif bir kişiliğe de sahipmişiz gibi geliyor bana. Benzer deneyimleri yaşıyor, benzer duyguları hissediyoruz. Hattın ardında her birimiz anonim olsak bile bu ortak kişilikle hattın ucunda olmak bizi birbirimize bağlayan şey aslında. ‘Deniz’ kişiliğiyle birlikte gelen anonimlik bana bir yandan sahip

“

Daha çok konuşmaya, daha çok görülmeye ihtiyacımız var. Örneğin, ben bu kadar insanla aynı duyguları paylaştığımı bilmiyordum.

”

olduğumuz bu kolektif bilinci anımsatırken diğer yandan da kendimi anonimleştirme fırsatı veriyor ve böylelikle hattı 'ben' olarak açmıyor, 'Deniz' olarak hattın ucunda oluyorum. Kendimi anonimleştirmek bana güven veriyor ve dinlediğim zorlu deneyimlerle baş etmemi kolaylaştırıyor.

Ben kendi duyguları ve istekleri hakkında hiç düşünmeyen biriyken LGBTİ+ Danışma Hattı'na dahil olmamla birlikte kendi içimde küçük bir devrim geçirdim. Diğer gönüllü arkadaşlarımla konuşmak, onlarla paylaşımında bulunmak ve hattı açmak beni göz ardı ettiğim meseleleri düşünmeye itti. Daha çok düşünen ve daha çok dayanışan biri haline geldim.

Bu şekilde LGBTİ+'lara destek olabildiğimizi hissediyorum. En önemlisi de burada hep birlikte güvenli bir alan yaratmamız. Güvenli bir baloncukun içerisinde konuşuyoruz, bazen birlikte üzülüyor, bazen birlikte seviniyoruz. LGBTİ+ Danışma Hattı bana dayanışmanın önemini ve dayanışma olmadan olmayacağını hatırlattı, özellikle de bizimkisi gibi bir memlekette.

Daha çok konuşmaya, daha çok görülmeye ihtiyacımız var. Örneğin, ben bu kadar insanla aynı duyguları paylaştığımı bilmiyordum. LGBTİ+ Danışma Hattı'yla birlikte yeni bir yolculuğa çıkmış gibi hissediyorum ve kendimi yeniden keşfettiğimi düşünüyorum. Birçok vesileyle sık sık bir araya geliyor olmak bu yolculuğumda bana çok iyi geliyor. Buradaki çalışmalarımıza aralıksız devam edebilmeyi diliyorum.

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Kendi bilgilerimizi üretmek

Benim LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllüsü olma konusundaki isteğim oldukça kişisel bir yerden geliyor. Ortaokul ve lise hayatım boyunca belki de en çok zorluk çektiğim konu bilgiye erişmekti. Hatta bilgiye erişmenin de ötesinde, içimde o 'bilgi' üzerine konuşmaya ve deneyim ortaklığına sahip olduğum biriyle o bilgi üzerinden dertleşmeye dair bir ihtiyaç duyuyordum. Bu, cisalloheterolar için oldukça mümkün ve çoğu zaman tanıdık bir deneyimken benim sadece özlemimi duyabildiğim, imkansız olan bir olaydı. Anal seks yüzünden sahip olduğum anal fissürü kimlere anlatabilirdim ki? Hangi doktor benim derdimden anlardı? Hangi arkadaşşıma dert yanabilirdim?

Örneğin ilk HIV paniğimi asla unutmam. Kondomsuz bir ilişki sonrası internette HIV hakkında bir araştırmaya dalmıştım ki hem o yaşta internet okuryazarlığımın yetersiz olması hem de benim ulaşabildiğim kaynakların sadece sansasyonel olmayı hedeflemesi bu araştırmayı berbat etti. Keyifli geçen bir gecenin ardından kendimi yalan yanlış bilgilerle zehirleyip korkunç bir paniğin ortasında buldum. Kendi kendime hem hivfobi, hem sürtük utandırma, hem homofobi yapar bir hale düşmüştüm. Dert anlattığım arkadaşlarımsa beni asla anlamıyorlardı. Bu tatsız anı bana gösterdi ki doğru bilgiye ulaşmanın ve senin derdini anlayan biriyle konuşmanın önemi oldukça büyük.

LGBTİ+ Danışma Hattı tam da bu ihtiyaca cevap vermeye çalışıyor benim gözümde. Tabii ki lubunyalardan tüm sorunlarını çözen bir 'kurtarıcı' rolünde de değil. Ortada lubunyalardan sistematik bir şekilde görmezden gelen ve silmeye çalışan bir işleyiş var. Bu silme işlemi kaliteli ve doğru bilginin silinmesini de içeriyor. Örneğin ortada çok yoğun bir medya ve internet sansürü var. Bu, doğru ve kaliteli bilgiye ulaşımı iyice samanlıkta iğne aramaya çevirebiliyor. Danışma Hattı da bu düğümlemeye nefes aldırılmaya çalışıyor.

“

Biz sadece bilgi sağlayan bir hat değiliz. Herhangi bir ağrı merkezinin vermiş olduğu hizmetten daha farklı ilişkiler geliştiriyoruz bizi arayan kişilerle.

”

Tabii şunun da altını çizmek çok önemli: Biz sadece bilgi sağlayan bir hat değiliz. Herhangi bir ağrı merkezinin vermiş olduğu hizmetten daha farklı ilişkiler geliştiriyoruz bizi arayan kişilerle. Danışanlarımızla sohbet ediyor ve onların çok özel anılarını dinliyoruz. Sıkça insanlar en yakın arkadaşlarına ve ailelerine anlatamadıkları yaşantılarını bizlere anlatıyor. Bazen daha öncesinde kendilerine bile açıklayamadıkları duyguların ortasında buluyoruz kendimizi.

Hal böyle olunca hattı açmanın bizler üzerinde de etkisi oluyor. Birinin en zelini dinleyip o konuda ona destek olmanın getirdiği devasa bir sorumluluk var. Oldukça ağır bir yük yaratan bu paylaşım ve sorumluluk yer yer tüketicisi olsa da sahip olduğumuz anonim ‘Deniz’ kimliğinin kolektif yapısı bizleri bu yıpranmadan koruyor. Benim hatla ilgili en çok hoşuma giden kısımlardan biri de bu. Deniz kendi bilgisini kendisi üretiyor. Örneğin, biri size askerlik yoklaması hakkında bir soru sorduğu zaman buna verilebilecek cevap belli. Bu cevap yasalar, yönetmelikler vs. tarafından düzenlenmiş bir cevap zaten.

Öte yandan biri size “Sizce ben aileme açılmalı mıyım?” veya “Ben lubunyayım ama kendimi kabullenemiyorum, ne yapmalıyım?” diye sorunca verebileceğiniz cevabın kesin bir formülü yok. Belirlediğimiz ortak yaklaşımlar olsa da verilebilecek cevaplar tamamen kişisel ve danışanla aranızdaki konuşmanın gidişatına göre şekilleniyor.

Bu ‘ikili yalnızlık’, tam da bahsettiğim tüketici olma potansiyeli taşıyan sorumluluk hissini yaratıyor. “Ya yanlış bir şey söylersem?” fikri içten içe kemirebiliyor insanı. Deniz kimliğiyse bunu rahatlatan bir şey. Her ne kadar telefon başında ben ve danışan baş başa olsak bile aslında Deniz bir kişiden fazla. Benim tıkanıp gittiğim yerde süpervizyon toplantılarındaki kolektif bilinç yardımına yetişiyor. İşte bu noktada Deniz kendi bilgisini üretmeye başlıyor. Bu kişisel sorulara (ve bazen açmazlara) hep beraber cevaplar üretiyoruz. O cevaplar zamanla bir hafıza da oluşturuyor.

“

Benim tıkandığım yerde süpervizyon toplantılarındaki kolektif bilinç yardımına yetişiyor. İşte bu noktada Deniz kendi bilgisini üretmeye başlıyor. Bu kişisel sorulara (ve bazen açmazlara) hep beraber cevaplar üretiyoruz. O cevaplar zamanla bir hafıza da oluşturuyor.

”

Ara ara bu yoğun tempo, bu yoğun mental alışveriş, bu yoğun sorumluluk hissi ve göreceli olarak uzun gönüllülük saatleri bende “Acaba hattı bıraksam mı?” hissi de oluşturabiliyor. Özellikle çoğumuzun ekonomik olarak epeyce zorlandığı bir dönemde gönüllü işleri sürdürebilmek her zamankinden daha zor benim için. Öte yandan buranın bir gönüllü olarak bana kazandırdığı birçok kazanım var. Türkiye'nin dört bir yanındaki LGBTİ+'larla iletişim halinde olabilmek, eğitim ve atölyelerde öğrendiklerim ve takım halinde çalışmak oldukça dolu bir deneyim sunuyor. Hat bir şekilde günlük hayatımın bir parçası haline geldiği için buradan kopmak zor.

Umarım hat yıllar geçtikçe daha da büyür. Daha büyük bir ekiple daha uzun saatler açık kalabilecek kapasiteye ulaşır. Belki 7/24 hizmet verebilen bir yer bile dönüşür...

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Deniz olmayı ben seçtim

Türkiye'deki LGBTİ+ hareketinde aktivizm yapmanın birçok yolu var. Ben, SPoD'da LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllüsü olmak istedim. Belki anonim olarak daha güvenli bir şekilde aktivizm yapabileceğim için, belki de benim gibi insanları dinleme, onların yanında olabilme fırsatı bulabileceğim için. Çünkü biri hattın numarasını çevirdiğinde hepimizin adı Deniz. Arayanlara cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli konular hakkında bilgi vermek veya ihtiyacı varsa duygusal destek sağlayabilmek için hattın diğer ucundayız.

Deniz olarak yaptığım ilk telefon konuşmasında belki de bizi ilk kez arayan hattın diğer ucundaki kişi kadar heyecanlıydım. Ama konuşarak ikimiz de birbirimizi tanımadan, görmeden dayanıştık. Ancak her arama böyle olmayabiliyor. Hat gönüllüsü olduktan sonra fark ettim ki Türkiye'de LGBTİ+'lar sadece kendine ve çevresine açılmış insanlardan oluşmuyormuş. Türkiye'nin birçok ilinden, ilçesinden, hatta köyünden aramalar alabiliyoruz. Bu aramalarda kendine henüz açılmamış, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimle ilgili toplumda hakim olan güncellenmemiş ve yanlış bilgilere sahip çok fazla lubunya olduğunu gördüm. Bu lubunyaların kimisi henüz kimliğini benimseyemediği bir aşamadayken kimiye lubunya olmanın ne olduğu hakkında bilgi sahibi olmayabiliyor. LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllüsü olmak, geçmişte bu konu hakkında pek düşünmediğimi fark etmemi sağladı.

“

Ekip olarak ayda birkaç kez farklı konular için toplanıyor, hem arayanlara daha iyi destek olabilmek hem de bu sırada birbirimizi de ihmal etmemek için uğraşıyoruz. Bence bu birliktelik hissi bizi birbirimize ve yaptığımız gönüllüğe daha sıkı bağlıyor.

”

“

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllü olan herkes gibi benim de kim olduğumun, ismimin veya ne iş yaptığının bir önemi yok; arayanlar için sadece Deniz olarak oradayım.

”

Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'nin de her köşesinde lubunyalılar var. LGBTİ+'lar sadece üniversitede, eylemde, evimde karşılaştığım insanlarla sınırlı değilmiş. Türkiye'nin dört bir tarafındayız. Neyse ki konuşmak için aynı şehirde veya aynı odada olmamıza gerek yok. LGBTİ+ Danışma Hattı olarak elimizden geldiğince Türkiye'nin her yerinden LGBTİ+'lar için buradayız.

LGBTİ+ Danışma Hattı'yla ilgili beni en şaşırtan ve aynı zamanda umutlandıran şeyse hattı açan her Deniz'in gönüllü olarak çalışması. Hepimiz belli bir standart oluşturmak, en güncel gelişmelerle donanmak ve olabildiğince kapsayıcı olmak için kapsamlı bir eğitimden geçtik. Bu eğitimde hem yorulduk hem de ne kadar şey öğrendiğime şaşırdım. Diğer gönüllü arkadaşlarımla eğitimden sonra da hiç kopmadık. Ekibiz olarak ayda birkaç kez farklı konular için toplanıyor, hem arayanlara daha iyi destek olabilmek hem de bu sırada birbirimizi de ihmal etmemek için uğraşıyoruz. Bence bu birliktelik hissi bizi birbirimize ve yaptığımız gönüllüğe daha sıkı bağlıyor. Çünkü aslında pandemi süresince evlerimizde yalnız olarak hattın başına geçmiş olsak da ekipteki herkesle kendimi hiç yalnız hissetmediğim bir birliktelik oluşturmayı başarabildiğimize şahit oldum.

LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllü olan herkes gibi benim de kim olduğumun, ismimin veya ne iş yaptığının bir önemi yok; arayanlar için sadece Deniz olarak oradayım. Belki Deniz olarak sokaklarda haykıramıyorum ancak bizi güçlendirmeye ve desteklemeye çalışıyorum. Bir lubunya olarak karşılaşabileceğimiz zorluklarla yalnız yüzleşmek zorunda değiliz. Birlikte güçlüyüz!

Deniz

LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

'Dayanışma' hattı

Herkesin başka şekillerde deneyimlediği pandemi sürecinde ben, lubun bir alan eksikliği hissediyordum. Birçok açıdan görece ayrıcalıklı bir konumum olduğunu da biliyordum. Mesela pandemide ev arkadaşım ile kalmaya devam edebilmem ve aile evine dönme zorunluluğum olmaması bunlardan bazılarıydı. Ancak her şekilde yalnızlık, tükenmişlik ve bıkkınlık hissediyordum. Yalnızlığım bana dayanışmaya ihtiyacım olduğunu söylüyordu.

SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı'nın yeni gönüllülerini aradığına dair ilanı sosyal medyada gördüğümde, dayanışmak için benim adıma uygun bir alana dahil olma fırsatının verdiği heyecanla başvururdum. LGBTİ+ Danışma Hattı'nı bilsem de daha önce hiç aramamıştım. Hattın nasıl işlediği benim için bir merak konusuydu. Tabii ki, hissettiğim yalnızlığa bir çare olarak gönüllü olmaya başvurmam beni buna itekleyen tek sebep değildi. LGBTİ+ Danışma Hattı, danışanlarla dayanışmak demektir ve ben de bir LGBTİ+ özne olarak bunun eksikliğini çektiğim bir arka plandan geliyordum.

“

LGBTİ+ Danışma Hattı, danışanlarla dayanışmak demektir ve ben de bir LGBTİ+ özne olarak bunun eksikliğini çektiğim bir arka plandan geliyordum.

”

LGBTİ+ hareketinin bir öznesi olmanın bende neye işaret ettiği sorusuna verdiğim cevap yıllar geçtikçe dönüştü ve değişti. Ayrımcılığa maruz kalmanın ne demek olduğunu bildiğim bir arka plandan gelmem zaman içinde kendi baş etme mekanizmalarımı oluşturmama yardımcı olmuştu. Bu, benim için, hat gönüllüsü olacak bir gücüm olduğuna işaret etti. Kendi lubun deneyimim üzerinden Türkiye'de LGBTİ+ olmanın doğru ve güvenli bilgiye ulaşmadaki zorluğunu tatmıştım. Bu sebeple, Danışma Hattı'nın nasıl bir önemi olduğunu kavrayabilmişim diye düşünüyorum. Dolayısıyla, burada

gönüllü olarak benim gibi ve tabii ki benden farklı deneyimleri olan LGBTİ+'ların doğru ve güvenli bilgiye ulaşmalarına yardımcı olmak istemiştim. Ayrıca, gönüllülük deneyimim sürdükçe görüyorum ki, LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllü olmam benim için Türkiye'de LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık ve hak ihlallerine karşı başka biçimde bir mücadeleye girişmemi daha somut bir hale getirmiş oldu.

Hattı ilk kez açtığım anı düşündüğümde büyük bir heyecanın içimi kapladığımı hatırlıyorum. Elbette bir eğitim ve staj sürecinden geçtiğimiz için kendime güvenim vardı; tabii ekibe de güvenim tamdi. Ancak yine de hissettiğim heyecan, korkuyla karışık. Yanlış bir şeyler söylemek ve yapmaktan kaygılanıyordum. Zaten bu kaygı ve korkularımın yersiz olduğunu zaman geçtikçe öğrendim. Hattı açmaya devam ettikçe bu bahsettiğim duygular yerini heyecan ve alan açabilmenin sakinliğine bıraktı.

Deniz kimliğiyle hat açıyoruz. Bunun sayesinde hem hat açanların hem de danışanların güvenliğini sağlıyoruz. Bu nedenle LGBTİ+ Danışma Hattı'nda anonim olmanın güven verici bir his olduğunu düşünüyorum. Benim için Deniz'i tanımak ve onunla birlikte hareket etmeye alışmak da başlı başına ayrı bir süreçti aslında. Belki biraz komik, belki biraz kafa karıştırıcı gelecek ama her ne kadar Deniz ben olsam da ben ondan çok şey öğrendim. Çünkü Deniz sadece ben değilim. Sanıyorum ki bir ekip olarak Deniz olmanın yarattığı etkilerden biri bu. Mesela, Deniz'den, birisiyle konuşurken o kişiye alan açmanın, ona güvende hissettirmenin ne olduğunu öğrendim. Günlük hayatımda iyi bir dinleyici olduğumu düşünsem de Deniz'in, yani hat başındaki benim, bunu daha iyi yaptığını düşünüyorum. Bu benim için LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülüğümle birlikte gelişen bir düşünce. Yani, bir gönüllü deneyimi içerisinde olmak, "Deniz olmadığım" hayatımdakinden daha farklı hissetmemi sağlıyor ve daha iyi bir dinleyici olabilmeme vesile oluyor.

“

Biliyorum ki bu teşekkür aslında sadece bana değil, tüm ekibe yönelik oluyor ve bu durum dayanışma duygumu pekiştiriyor.

”

Deniz'i tanıma sürecinin ekip olarak birbirimizi tanıma sürecimizle ilişkili olduğunu düşünüyorum. Ekiple bir araya geldiğimiz etkinlikler ve toplantılar sayesinde aslında Deniz'i de birlikte tanımaya başlamışız gibi hissediyorum. Deniz personasının bir çerçevesi var tabii ama LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin birbirleriyle kurduğu iletişim ve dayanışmadan beslenen bir tarafı da var. Aslında bu sayede Deniz'in bir bakıma kendimi tanımama yardımcı olduğunu düşünüyorum. Bu, danışanlarla yaptığımız konuşmaların salt içeriği aracılığıyla değil; Deniz'in duyduklarına dair konumlanışı, güvenli bir alan açışı ve nasıl yardımcı olabileceğini anlamaya çalışmasıyla ilgili. Örneğin, Denizler sayesinde sınırları belirlemek ve korumakla ilgili de çok şey öğrendim. LGBTİ+ Danışma Hattı'nda gönüllü olmaya adım attığım ilk zamanlarda aklıma gelmeyecek şekilde, Deniz sayesinde kendime bir kapı açıldığını fark ettim. Bunun dayanışmayla ilgili olduğunu düşünüyorum. LGBTİ+ Danışma Hattı'nın, SPoD'un, ekibin ve Denizlerin varlığı bana yalnız olmadığımı hissettiriyor.

“

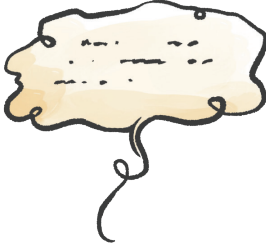
Deniz olmak LGBTİ+'ların deneyimleri, ihtiyaçları, hayalleri ve maruz bırakıldıklarıyla ilgili ufkumu genişletti.

”

Hatta başvuran danışanlardan teşekkür geri bildirimini almak beni mutlu ediyor çünkü bu geri bildirimler sayesinde danışmanlık verdiğimiz danışanlara bir şekilde yardımcı olabildiğimizi, onlara duyulabildikleri ve yargılanmadıkları bir alan sağlayabildiğimizi görebilme fırsatım oluyor. Bu yönde bir konuşma gerçekleştirdiğimizde biliyorum ki bu teşekkür aslında sadece bana değil, tüm ekibe yönelik oluyor ve bu durum dayanışma duygumu pekiştiriyor. Bununla birlikte, hattın çerçevesi dahilindeki eleştiri geri bildirimlerini de anlıyorum ve alıyorum. Zaten LGBTİ+ Danışma Hattı alan açan ve yargılamayan bir ortam olduğu için Denizler olarak eleştirilere yaklaşımımızın bu ortama paralel hareket ettiğini düşünüyorum.

LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllüsü olmadan önce kendimi Türkiye’de LGBTİ+ olmakla ilgili bilgili sanıyordum. Ancak LGBTİ+ Danışma Hattı’nda gönüllü olmamla birlikte Türkiye’de LGBTİ+ varoluş konusunda kendi deneyimim, çevremın deneyimi ve teorik birtakım bilgilerle kısıtlı kaldığımı görebilme fırsatım oldu. Deniz olmak LGBTİ+’ların deneyimleri, ihtiyaçları, hayalleri ve maruz bırakıldıklarıyla ilgili ufkumu genişletti. Ben de bir lubunya olarak bunlara uzak değilim elbette ancak Danışma Hattı gönüllülüğü sayesinde, deneyimin biricik olduğu benim için yalnızca sözde kalmaktan çıkmış oldu.

Deniz
LGBTİ+ Danışma Hattı Gönüllüsü

Tünelin ucundaki kulak: SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı Denizlerinden bir etik dinleme heterofonisi**

** YN: Fulden Arısan'ın bu yazısı, ilk olarak Sekme Dergi'nin "Etik Dinleme" dosya konulu, Eylül-Ekim 2021 tarihli 4. sayısında yayımlandı. Yazara ve Yayın Kurulu'na yazıyı yeniden yayımlamamıza izin verdikleri için teşekkür ederiz.

Bu konuşan kim? Müzikolog Nina Sun Eidsheim, *The Race of Sound* kitabına radyodan, telefondan veya diyaфон makinesinden gelen, yani sesi çıkaranın görünürde olmadığı seslere yönelttiğimiz bu soru üzerine düşünerek başlar. Eidsheim'a göre, ses ile kaynağının farklı duysal alanlara ayrışmasıyla ortaya çıkan, Pierre Schaeffer'in 'akusmatik' olarak kavramsallaştırdığı bu soruya verilen her cevabın altında bedensiz bir sesi dinleyerek bedeni tanımlayabilme iddiası vardır; çünkü sesin değişmez bir içsel hakikatten geldiğini, sahibinin özüne bizi doğrudan götürecektir biricik bir geçit olduğunu düşünürüz.

Fakat Eidsheim sese atfedilen bu biriciklik ontolojisinin aksine, "Bu konuşan kim?" sorusunun tek başına bir şeyler açıklamak konusundaki yetersizliğiyle ilgili olduğunu savunur. Bu yetersizliğine rağmen, sestem aldığımızı sandığımız tüm yanıtları, aslında toplumsal beklentilerle eğitilmiş kulaklarımız verir bize. Çünkü ses, *tekil değil, kolektif bir olaydır; ses doğuştan gelmez, kültürel; sesin kaynağı söyleyende değil, dinleyendedir.*¹ Eidsheim, sese "Konuşan kim?" diye sormak yerine, etik bir dinleme çerçevesi kurmanın ilk adımı olarak "Bu sesi duyan ben kimim?" sorusunu sormayı önerir. Sesin kaynağını sesi çıkarımdan dinleyene aktaran Eidsheim, *dinlemeyi dinleme* olarak tanımladığı bu eylem ve duruşu işitsel refleksivite egzersizi olarak adlandırıyor. Bu aslında kesişiminde olduğumuz toplumsal pozisyonların ve hiçbir zaman azade olmadığımız iktidar ilişkilerinin içinde şekillenen kulağımıza ve dinleme pratiklerimize yönelmek anlamına geliyor.²

Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD) çatısı altındaki LGBTİ+ Danışma Hattı'nın tüm gönüllüleri, danışma hattının kurulduğu 2017 yılından beri kendilerine gelen telefonları "Ben Danışma Hattı'ndan Deniz, nasıl destek olabilirim?" sorusuyla açıyor. Tek başına hat açmadan önce temel bir eğitimden geçen ve hat gönüllülükleri boyunca düzenli olarak süpervizyon toplantılarına katılmak zorunda olan, hat başındayken bireysel kimliklerini bir kenara bırakıp anonim bir Deniz kimliğini üstlenen gönüllüler; cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli şiddet ve ayrımcılık, ilişki zorlukları, açılma süreci, cinsiyet uyum süreci, askerlikten muafiyet süreci, cinsel sağlık,

1. Eidsheim, Nina Sun. 2019. *The Race of Sound: Listening, Timbre, And Vocality in African American Music*. Durham: Duke University Press.

2. A.g.y., 22.

3. Konuştuğum gönüllülerden bazılarının sözel aktarımlarından aldığım haliyle alıntılıdığım bu dinleme kodlarının orijinal ifadeleri, sadece SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin erişimine açık "Danışma Hattı Yönergesi" adlı belgede mevcut.

sosyal hizmet gibi alanlarda danışmanlık veriyor. “Yargılamadan, etiketlemeden, herkesin hikayesinin biricikliğinin farkında”³ olan ve konuşanın kim olduğunu sormayan bir dinleme kolektifi olarak farklı farklı şehirlerden, yaşlardan, mesleklerden LGBTİ+’ların dertlerini, hayallerini, kaygılarını, arzularını dinliyor.

SPoD’un internet sitesinde yayımlanan 2020 tarihli Pandemi Raporu⁴, özellikle pandemi döneminde LGBTİ+ Danışma Hattı’na gelen arama sayısının çarpıcı oranlardaki artışını belgeliyor. Rapordaki verilere göre bu dönemde gelen aramaların yarısından fazlasının içeriğini, duygusal destek ve açılma süreci sorunları oluşturuyor. Yani karantına zamanında çok daha fazla LGBTİ+ kişi, kalmak veya geri dönmek zorunda kaldıkları ve her daim güvende hissetmedikleri evlerden LGBTİ+ Danışma Hattı’nı arayıp sesini Deniz’e duyurmuş; hastalık kaynağından sapkın

“

Fiziksel bir aradalığa erişmenin halen külfetli olduğu ve LGBTİ+’ların kamusal alandaki seslerinin sakıncalı bulunduğu bu garip zamanlarda, hattın ucundaki Denizler hiç tanımadıkları ve gün geçtikçe çoğalan sesleri dinlemeye devam ediyor.

”

teröristliğe uzanan oldukça kapsayıcı bir marjinalleştirmeye maruz kaldığında, hat başındaki Deniz’den yalnız veya yanlış olmadığını duymuş. Fiziksel bir aradalığa erişmenin halen külfetli olduğu ve LGBTİ+’ların kamusal alandaki seslerinin sakıncalı bulunduğu bu garip zamanlarda, hattın ucundaki Denizler hiç tanımadıkları ve gün geçtikçe çoğalan sesleri dinlemeye devam ediyor.

Peki, Eidsheim’in ortaya koyduğu o temel etik soruya dönersek, SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı “Tüm bu sesleri dinleyen ben kimim?” sorusuna nasıl cevap veriyor? Eğer sesin kaynağı çıkaranda değil, dinleyendeyse Danışma Hattı kendisine ulaşan sesleri nasıl duyuyor? Aklımda bu sorularla Danışma Hattı’nın benimle görüşmeyi kabul eden dokuz gönüllüsüyle bireysel görüşmeler yaptım. *Dinlemeyi*

4. Rapordaki verilere göre, Danışma Hattı’nın 2020 yılının Mart-Haziran ayları arasında aldığı başvuru sayısı, 2019 yılının aynı dönemine kıyasla %86 artış gösterdi. Ayrıca 2019 yılında gelen telefon başvurularının %8’i duygusal destek konulu iken 2020 yılında bu oran %39’a yükselmiş. Detaylı istatistikler için: <https://spod.org.tr/wp-content/uploads/2021/05/Pandemi-Raporu.pdf>.

dinleme egzersizi sayılabilecek bu görüşmeler esnasında, birbirini hiç tanımayan iki anonim kişinin kurduğu 'akusmatik' ilişkiyi anlamaya çalıştık ve bu ilişkinin sınırları üzerinden dinleyen kim olduğunu aradık. Sonunda ortaya çıkan, bu dokuz kişinin her birinin kendi sesini kattığı ama aynı zamanda birtakım ortak sorumlulukları esas alarak oluşturduğu bir heterofoni oldu. Aşağıda deşifre edilmiş fragmanlar bu seslerin oluşturduğu heterofoninin veya Don Ihde'nin dediği gibi "kendini kırılğan idealler yerine 'bir aradalık'ta konumlandırılan bir etik dinleme"⁵ modunun transkripsiyonu olarak düşünülebilir.

Deniz olmak

Danışan Deniz'e dair hiçbir şey öğrenemez. Deniz orada danışan için var, gizlisin ve danışanı dinlemek için varsın.

Deniz güçlü biri, dinler, yardımcı olur. Benim için Deniz evden çıkmayan, evde oturan, başka hiçbir şey yapmayan bir tip; sadece evde telefon cevaplıyor.

Benim Deniz personam daha neşeli, sesi benden daha yüksek çıkıyor.

Nasıl hepimizin farklı beyanları var ama çatı kavram olarak 'kuir'i kullanıyoruz, Deniz de bizim kuirimiz.

Denizlik bana kolektif bir bilinç gibi geliyor. Hepimizin hattı Deniz olarak açması ve ortak bir amaçla o hattın ucunda durmak, bana o kolektif bilinci oluşturduğumuzu düşündürüyor.

Hepimizin Deniz personasının farklı bir rengi olarak ayrı ayrı katkısı var. Deniz aynı zamanda zırh gibi, saldırganlığı geçirmiyor, bazı duyguları bizim dışımızda tutmamızı sağlıyor. Ama benim için bazı duygular Deniz zırhından bile geçebiliyor, daha kırılğan duygular mesela, yardım edememe hissi gibi.

Ben bireysel kimliğimden feragat etmiyorum, hattı açan hala benim, ama profesyonel manada Deniz olan bir ben.

Birilerine yardım ettim, ilk kez böyle bir şey yapıyorum. Benim Deniz olmam, beni tanımamaları böyle bir his.

5. Ihde, Don. *Phenomenology of Listening*.

Anonimlik, anonimliğin gücü, gücün kırılmanlığı

Anonim olmak bana iyi geliyor. Danışan sadece benim ses tonum hakkında bir yargıya sahip olabiliyor. Deniz olarak güvende hissediyorum, daha önyargısız hissediyorum kendimi.

Bilmiyorum, anonimlik beni daha kırılman yapıyor galiba. Tam tersini düşünüyoruz genellikle, yani anonim olmanın bizi koruduğunu. Tabii koruyor, ama söylediklerinle ilgili daha büyük sorumluluk duyuyorsun. Çünkü telefonun ucunda kendin olarak yoksun, Deniz olarak varsın. Kendi hatalarını kendi isminle üstlenebilirsin. Ama telefonun başındayken yaptığın en küçük hata senin değil, Deniz'in oluyor.

Güçlendirici buluyorum sanırım. Konunun ben olmaması, etiketlerden bağımsız bir şekilde var olmak. Hayır diyebilmemdir belki beni güçlendiren kısmı. Danışan beni merak ettiğinde "Hayır, sana gerçek ismimi, cinsiyetimi, cinsel yönelimimi söylemeyeceğim." diyebiliyorum rahatlıkla. Hattı koruma duygusu da güçlendirici hissettiriyor.

Güvenli alan, etik çerçeve

Bunun eşit pozisyonda dinlemekle ve arada hiyerarşi olmamasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Kişi hatta kim var bilmiyor. Tamamen etiketlerden bağımsız bir şekilde, kim açarsa açsın bizden duyabildiği tek şey, "Ben Danışma Hattı'ndan Deniz, nasıl destek olabilirim?"

Toplumsal normların belirlediği alanların dışına çıkınca damgalandığın için... Bu benim için de geçerli, çünkü cinsellikten her yerde öyle rahat rahat bahsedemiyorsun, çoğu insan hoş karşılamıyor. Ama bazı şeylerin de konuşulması gerekiyor. Ben konuşabiliyorum, danışan da konuşabiliyor, aslında ikimiz için de güvenli alan açılıyor.

Bu alan öncelikle danışanın var olabildiği bir alan, resmen tanındığı, ciddiye alındığı bir alan. Dertlerinin, kimliğinin kabul gördüğü, bunların üzerine beraber düşünülen bir alan. Bu alan gerekli, çünkü her yerde bulamıyor. Benim de bu alana ihtiyacım var. Uymuyoruz çünkü, bazı şeylere uymuyoruz, ne yapalım...

Ben etik çerçevemi halen çizmekteyim. Başlarda biraz tedirgin ediyordu bu beni, çünkü çok fazla danışan odaklıydım, "Yeter ki onu kötü hissettirmeyim, o bana ne yaparsa yapsın." gibi bir yerden bakıyordum ama zamanla rahatsız olduğum yerlerde etik çizgimi keskinleştirmem gerektiğini fark ettim. Benim için kendime dair bilgi vermek, anonim kalmamak çok doğru değil, bu ihlal edildiği zaman net bir şekilde aynı şeyi söylüyorum, farklı yerlerden girmeye çalışsa da danışan, kesin kes bir şekilde tavrımı koyup öyle ilerliyorum.

Deniz personasının sınırlarından dolayı, örneğin on sekiz yaş altı danışanlara yardım edemediğimizde daha çok üzülürdüm, şimdi o kadar üzülmiyorum. Sınırlar da koruyucu nitelikte; hem karşı tarafı hem de bizi koruyor. Koruyucu nitelikte olduğu için, sınırların makul olduğu yerler bana da makul geliyor.

Sesi mümkün kılma gerekliliği⁶

Çoğu zaman, birini dinlerken bile kendi söyleceklerimizi, anlatacağımız deneyimlerimizi düşünüyoruz. Hatta bir noktada, "Artık şu sussa da söyleceklerimi söylesem." diyecek oluyoruz. Ama burada hiçbir şey paylaşamazsın, yani duyduğun olayın aynısını yaşamış olsan bile. Senin kırılmanlığın değil, karşındaki kişi önemli.

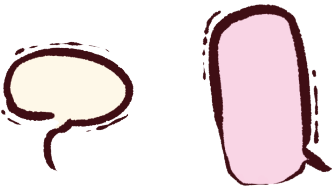
6. DiFruscia, Kim Turkot. 2010. "Listening to Voices: An Interview with Veena Das." *Altérités* 7(1): 136-145.

Bu beni çok afallattı başlarda. Örneğin danışanın sözünü çok fazla kesiyordum, çünkü ben de konuşmak istiyordum. “Bir sürü fikrim var bu konuda, sen beni aradın o zaman neden beni dinlemiyorsun?” Ama o öyle değil. O seni dinlemek için aramadı burayı, senin onu dinlemen için aradı.

Hat sayesinde daha kapsayıcı dinlemeyi öğrendim ve şunu fark ettim: Hem gerçek hayatımda, hem de hattaki personamda bazı şeylere daha az tepki veriyorum. Önceden bazı şeyler beni çok şaşırtırdı, daha abartılı tepkiler verirdim, ama hat sayesinde bazı şeyleri normalleştirdim, gündelik hayatımda da böyle, arkadaşlarımdan anlattığı şeylere daha az abartılı tepkiler vermeye başladım. Bunun bazen daha olumlu, bazen daha olumsuz etkileri oldu arkadaşlarımda. Çünkü insandan insana değişiyor, bazıları çok büyük tepkiler bekliyor, bazı insanlar sadece dinlenilmek istiyor.

Danışana alan tanımaya çalışıyorum, öğüt vermiyorum. Anlatılanı doğru anlamaya çalışıyorum ve çabamı hissettirmeye çalışıyorum. Empati kurmak her şeyi anlamak anlamına gelmiyor, ‘ben seni duyuyorum, var olduğunu biliyorum’u danışana hissettirmek anlamına geliyor.

Ben hep konuşan taraf oldum, çünkü bulunduğum çevrede kendimi savunmam, devamlı kendimi ifade etmem gerekiyor. Danışma Hattı’yla bu biraz değişti, çünkü tamamen dinleyici konumundayım, özellikle duygusal destek içerikli aramalarda. Bu tür aramalarda arayan kişi her zaman içinde bir parça ben barındırıyor. Anlatılan birçok şeyi yaşamışım gibi geliyor, nasıl hissettiğini az çok anlıyorum karşıdaki kişinin. Danışan benim başkalarına söylediklerimi bana anlatınca rahatlıyorum, çünkü ‘yalnız değilim’ hissi geliyor. Dinleme pratiğim gelişti, konuşma ile dinlemenin az çok dengede olması gerektiğini fark ettim. Çünkü bazen çok fazla konuşuyoruz ve bizi anlamayacak insanlara kendimizi çok fazla açıklıyoruz.

Dinleyerek var olma, konuşarak var etme

Bir şeyleri sözcüğe döküyor olmak, konuşuyor olmak... Ağzımızdan çıkanı kulağımız duyuyor, "Bunlar benden çıkıyor, demek ki artık bunlarla yüzleşme vaktim geldi." Çünkü kendi söylediklerimizin tanığı da biz oluyoruz. Yazarken pek öyle değil, çünkü o zaman bir filtrenin arkasında bırakabiliyoruz, düşündüğümüz şeyi değiştirmek için daha çok zamanımız var. Ama konuşunca, laf ağızdan dökülünce insan onunla yüzleşiyor. Bazı danışanlar, "Sizi arama cesaretini ancak toplayabildim." diyor, bununla alakalı olabilir.

Yaptığımız işin terapötik bir amacı olmasa da terapötik çıktılarının olduğunu düşünüyorum. Örneğin bazı danışanlar ilk kez hatta sınır bilgisi alıyor. "Ben senden ayrı biriyim ve benim senden farklı sınırlarım var." cümlesini bu kadar net bir şekilde ilk kez burada duyan danışanların olduğunu düşünüyorum.

Sesini kazanamamış çok fazla insan var. Belki henüz kendini tanımlayamamış veya çeşitli sebeplerden dolayı kendini dinlenmemiş gören kişiler; konuşmak isteyip, dinlenmek isteyip bir türlü nasıl yapacağını keşfedememiş kişiler.

Birçok danışan, bırak başkalarına açılmayı, kendilerine bile açılmamış oluyor. Danışma Hattı bu açıdan çok önemli, görünür olmadan ulaşabilecekleri bir destek mekanizması. Telefon sayesinde görünür olmadan da o destek mekanizmasını kendilerine çekebiliyorlar.

Birçoğumuz çocukluğumuzdan itibaren kendimizi bir fanus içerisinde koymak zorunda. Kendimizi korumak adına yalnızlaşma deneyimlerimiz oluyor LGBTİ+'lar olarak ve bence bu yüzden duymak, birinin seni duyması, birinin seni anlaması oldukça önemli. "Ben buradayım, ben varım." Yani, "Sen oradasın, ben seni görüyorum, kimse seni duymadı ama bak, ben buradayım, ben duyuyorum." diyorum. Kişinin varoluşuna dair bir umut olma bakımından, onun geleceğine dair, kendisine tutunabilmesi bakımından önemli olduğunu düşünüyorum bunun.

Seste kalmanın özgürlüğü

Sadece sesini duyduğunda alabildiğin tek şey var, bu arada sestен gerginliği de alabiliyorsun tabii ama burada duygularla bağdaştırıyorum, danışan kendi söylemese cinsiyetini düşünmüyorum mesela veya söylediği şeye odaklanıyorum, o da bana dair başka sorular sormak istiyorsa tabii ki soruyor, cevap veriyorum, vermiyorum. Yani özgürleştirici kısmı bu. Sesimle sınırlı ve onun öyle bir sınırlılıkta olması bana rahat hissettiriyor. Belki de danışana da güven veriyordur, görmemek.

Sadece seste kalmak daha özgürleştirici kesinlikle, çünkü başka duyular devreye girdiğinde düşünmem gereken, ölçmem gereken, beni yönlendirecek başka şeyler olacak.

Danışanı görmek bana da kötü gelebilir bu arada, dış görüntüsü filan muhtemelen kafamda başka alanlar açacak ve benim ilişkilennem o değil, başka bir çerçeve içerisindeyiz. Bence bütün lubunyalılar hayatlarının bir noktasında görünüşleriyle ilgili sıkıntılar yaşıyor. Burada kimsenin kimseyi görmüyor olması ayrı bir samimiyet ortamı yaratıyor bence. Çünkü yargılayabileceğin bir şey yok. 'Overthinking' yapabileceğin bir şey yok. Sadece konuşuyoruz. Görünürlük alanının biraz tehlikeli olduğunu düşünüyorum.

Danışanları görmemem herkese aynı sıcaklıkta yaklaşmamı sağlıyor, çünkü onları görmüyorum, onların görünüşleri hakkında istesem de istemesem de bir yargım olmuyor, sadece dinlemiş oluyorum danışanı.

Susmanın kıymeti

Gündelik hayatımda konuşurken sessizlikler bana çok kötü hissettiriyor ama Danışma Hattı'nda kötü hissettirmiyor. Sessizliklerin gerekli olduğunu düşünüyorum hatta, bir mola olarak görüyorum. Bu sessizliğin de aslında bu alanın güzel bir parçası olduğunu düşünüyorum, sessizlik bazı danışanları geriyor olsa da. Çünkü bence Danışma Hattı'nda susmak, anlatmak kadar değerli.

Fiziksel mesafe & işitsel yakınlık

Başka başka şehirlerden insanlarla konuşmak; beyaz bir lubunya olarak, oturduğum yerden, kendi bakış açımdan, kendi zorluklarımdan çıkmak ve başkalarını dinliyor olabilmek, yaptığım şeyin nerelere değdiğini hayal etmek bana çok büyük bir duygusal tatmin veriyor.

Beraber sosyalleşemeyeceğim insanlarla telefonda bir araya gelip aslında onların da benden çok farklı şeyler yaşamadığını görmek gibi bir deneyimim oluyor. Belki benimle benzer şeyler yaşıyor, ama onlar bambaşka bir dünyadalar, ben başka bir dünyadayım. Hayata kaptırıp giderken sanki bir tek biz varmışız ve bunları sadece biz yaşıyormuşuz gibi hissediyoruz. Bir yandan Danışma Hattı'nın böyle bir güzelliği var, bunları sadece ben yaşamıyorum, başka insanlar var, başka dünyalar var. Hikayeler aslında değişmiyor, sadece kimlerin nasıl yaşadığı değişiyor gibi hissediyorum.

Buraya gelse odayı terk edeceğimiz insanlar olabilir, ama onların da dinlenilmeye ihtiyacı var. Bazen danışanın içselleştirilmiş homofobisine maruz kalmak tetikleyici olabiliyor, ama biliyorum ki içselleştirilmiş homofobi danışana da acı veriyor. Acı veren inançları biriyle beraber yargılamadan irdelemek, söylenenlerin içeriği olumsuz olsa da dinlemeye devam etmek, o empati gıdası, insanı dönüştürüyor. Empati gıdası hepimize lazım, çünkü insan olarak ben, anlaşıldıkça, dinlendikçe büyüyebilirim.

Örgütlü olmayan, bizi ilk defa duyan, böyle bir hattın varlığını yeni keşfetmiş kişiler, çevreleriyle bireysel mücadelelerini veriyorlar, benim gibi. Arayan danışanlara, özellikle duygusal destek aramasıysa, her zaman "Bizi aradığın için teşekkür ederim." diyorum. Çünkü "Ben seni duyuyorum, senin beni duyduğunu da biliyorum, anonim de olsa benim varlığımı biliyorsun. Yani ben de yalnız değilim, bu yüzden sana teşekkür ederim."

Cinsiyetli beden & lubunya ses

Danışanın sesi bazen lubunya gibi gelmiyor, o ne demekse, acaba şimdi ne gelecek diye merak ediyorum. İster istemez bazı etiketler içine koyuyoruz kendimizi ve yakın hissettiklerimizi. 'Biz' olmak için hep bir 'onlar'a ihtiyaç duyarsın ya... "Bunlar LGBTİ+ yani bizden, ama onlar bizden değil." diye konumlandırmak anlamına geliyor bu. Oysa kaba saba konuşan bir gey de olabilir, o kişi öyle bir ses tonuna sahip ve bizim desteğimize ihtiyacı olan bir lubunya olabilir.

Geçenlerde bir danışan aradı ve çok endişeliydi, sesinden anladım. "Ben endişeliyim." demiyordu, ama endişeli bir şekilde anlatıyordu, endişeli bir sestti. O danışanla çok uzun konuştum, kendimi ona çok yakın hissettim. Bu da ara ara oluyor hatta bana. Dış görünüşle ilgili bir şey değil de endişeli bir figür çiziyorum kafamda, böyle bir duygu atıyorum danışana. Sesi bir duyguyla birleştirmek, belki de konuşanı görmüyor olmam, seste yine böyle bir alan açıyordur, daha farklı şekilde ele almamı sağlıyordur belki. Ama yine de duygu atamaktan korkuyorum genellikle. "Bugün Deniz de bana üzüldü." demesin istiyorum.

Sesten duygulanımları alabiliyorum ama sese cinsiyet atamamaya çalışıyorum. Ama bazen danışanın şivesi, aksanı farklı geldiğinde söylediklerini kaçırmamak için ekstra dikkat ettiğimi fark ettim şimdi. Bazı şeyleri anlamak ve incelemek için bir sürü kategorilere ayırıyoruz, sonra da yarattığımız bütün kategorileri yıkmaya çalışıyoruz, ama bu her zaman kolay değil.

Politik bir eylem olarak dinlemek

Ben aktivistlerin çok hareketli bir hayatı olduğunu düşünürdüm. Bir aktivist stereotipi vardır ya, sokaktadır, hep bağırır. Ne bileyim, olaylar olur, oraya gider. Gördüm ki illa öyle olmak zorunda değilmiş.

Yaptığım işte gerçek bir aktivizm ruhu var. Çünkü şunu biliyorum, hattı açtığım bu odanın dışında benimle aynı fikirde olmayan insanlar var. Ama ben yine de odanın içinde bunu yapabiliyorum, hattı açmak için gereken güvenli alanı sağlayabiliyorum. Emeğimi veriyorum, zamanımı veriyorum, bunu hem karşıdaki kişi için hem de kendim için yapıyorum, çünkü ben hattı açarken kendimi gerçekleştiriyorum. Bunlar hala bir şeyler yapabileceğime, pes etmeyeceğime dair inancımı tazeliyor.

Pasif bir aktivizm biçimi gibi geliyor. Var olan politikaları değiştirmekten çok, asıl öznelere ulaşmak ve bir birliktelik duygusu oluşturmaya çalışmak gibi.

Herkese hitap etmek gibi bir kaygımız yok, hedefimiz genel bir nüfusun farkındalığı için mücadele etmek değil, hedefimiz lubunyalardır. Görünür olmaktan öte, daha özel bir temas olduğunu düşünüyorum bunun. İnsan insana ve dinleyerek yaptığımız bir aktivizm bu.

Asıl aktivizmin burada yürüdüğünü düşünüyorum, çünkü insanlar ilk bize açılıyor. İnsanlar ilk bizden yardım alıyor ve biz onları harekete geçiriyoruz. Hareketin görünürlüğünü çok dallı budaklı buluyorum. Çok ses var ama kimsenin sesi birbirine gitmiyor.

Benim sesim

Danışma Hattı benim sesimi 'daha sesli' hale getirdi bence. Hattı açtığımdan kimsenin haberi yok, kimse bilmiyor ve kimse bilmeden pek çok şey yapıyorum, insanlara dokunuyorum. Kimsenin haberi olmadan daha çok sesim çıkıyor, daha çok konuşuyorum.

Önceden cinsellikle ilgili bu kadar konuşamazken Danışma Hattı'yla birlikte hem bunu konuşmaya başladım hem de sağlıklı olanın konuşmak olduğunu fark ettim, çünkü konuşmadan karşıdakine istediklerini anlatamazsın veya rahatsız olduğun şeyleri de söyleyemezsin. Hatta konuşabiliyor olmak beni de değiştiriyor.

Sınır çizme açısından Danışma Hattı'nın kendi hayatımı dönüştürdüğünü söyleyebilirim, hayır diyebilmem açısından. Önceden hayır demek çok daha zordu benim için veya istemediğim şeyleri yapmak durumunda kaldım pek çok kez. Hatla birlikte bunu birkaç kez söyleyince kesin bir şekilde tavrını koymak gerçekten iyi hissettirmeye başladı, gurur duydum kendimle.

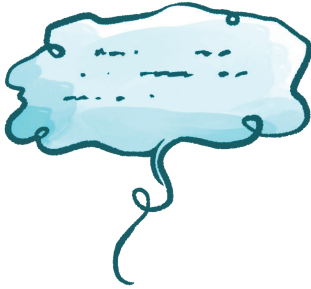

Etrafımdaki kişileri bir tık dönüştürmeyi istiyorum, eskiden bununla uğraşmazdım, kendimi yormazdım belki. Ama artık bazı şeyler beni çok daha fazla rahatsız ettiği için etrafımdaki kişileri dönüştürme isteğim de arttı doğal olarak, bu yüzden sesim de arttı.

Farklılıklar arasında bir hat açmak

Kırılgan idealler yerine bir aradalıkta kendini konumlandıran bir dinlemeyi dinlediğimizde neler duyarız? Şayet sesin kaynağı sesi çıkaranda değil, Eidsheim'ın öne sürdüğü gibi dinleyen deyse, SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin hattın başında duyduğu ve burada bize duyurduğu çok fazla ses var: Arayanın sesi, dinleyen Deniz'in sesi, Deniz'i dinleyen gönüllünün 'kendi sesi', bu sesi duyan Deniz'in sesi, Deniz'i duyan arayanın sesi ve farklı Denizlerin birbirini dinleyen sesi. Bu heterofonik sesler bütünü, aynı zamanda bir geri besleme döngüsü: Kaynağından koparak mekanlar, mesafeler, bedenler, farklar arası ilişkilerden oluşuyor. Bu sesler bütünü, seslerin birbirine karşı sorumluluğunun hem nedeni hem de sonucu. Kolektif bir durum olarak sesin farklı ve birbiriyle ilişkili katmanları.

“

SPoD LGBTİ+ Danışma Hattı gönüllülerinin hattın başında duyduğu ve burada bize duyurduğu çok fazla ses var: Arayanın sesi, dinleyen Deniz'in sesi, Deniz'i dinleyen gönüllünün 'kendi sesi', bu sesi duyan Deniz'in sesi, Deniz'i duyan arayanın sesi ve farklı Denizlerin birbirini dinleyen sesi.

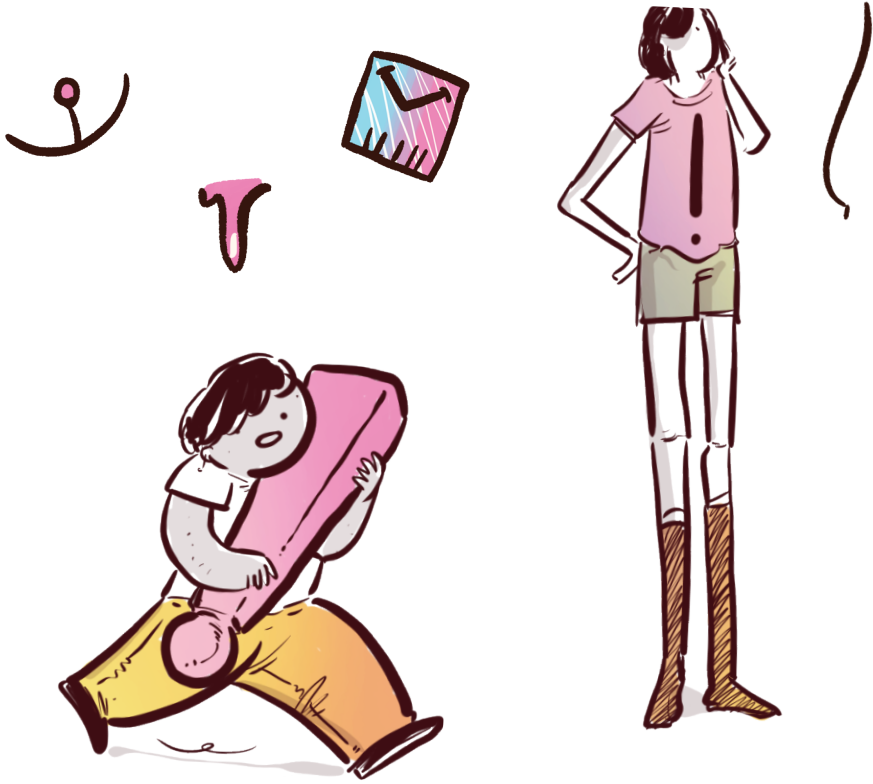
”

Konuştuğum gönüllülerin sık sık kullandıkları 'hat açmak' terimi, gönüllü olarak üstlendikleri görevin yanı sıra, başka türlü bir ilişkilendirme biçiminin metaforu olarak da düşünülebilir. Hat açmak, daha önce bağlantısı olmamış sesler için bir temas ihtimali, bir yol, bir patika açmak. Belki de lubunyelerin temasını, dayanışmasını, bir aradalığını kırmaya çalışan bir düzenin altında açılan bir tünel: sesleri birbirine yakınlaştıran ve "görünür olanın altındaki görünmez hareketliliği, başka türden bağları, ilişkileri ve henüz duyulmamış başka seslerin, yani çok sesli bir ufkun ihtimalini açığa çıkaran"⁷⁷ bir tünel. Tünelin ucunda Denizler.

Fulden Arısan

Araştırmacı

İTÜ Müzik İleri Araştırmalar Merkezi

7. Voegelin, Salomé. 2014. *Sonic Possible Worlds: Hearing the Continuum of Sound*. New York: Bloomsbury.

0850 888 5428

danisma@spod.org.tr

info@spod.org.tr

www.spod.org.tr